

KOP SOLĪ

“Ārkārtas situācija –
jauna pieredze un
pārbaudījumi.”

2. lpp.

Sandra
Gerenovska

APRĪLIS 2020 | #4 (1115) | WWW.LNS.LV

PRESES KONFERENCES AR TULKU VALODĀ TELEVĪZIJĀ

12. martā operatīva LNS rīcība ļāva nodrošināt tulkojumu zīmju valodā Ministru prezidenta Krišjāņa Kariņa sasauktajai Krīzes vadības padomes sēdes preses konferencei internetā. Turpmākajās dienās sekoja daudzu ministriju preses konferences ar tulkojumu, bet tas bija pieejams tikai Latvijas Televīzijas (LTV) mājaslapā. Tomēr LNS uzskatīja, ka valsts līdzekļi daudzu raidījumu nodrošināšanai ar tulkojumu zīmju valodā pārraidei tikai interneta vietnē nav izmantoti pietiekami efektīvi.

Tāpēc LNS un Invalīdu un viņu draugu apvienība Apeirons vēstulē (skat. 3. lpp.) Nacionālās elektroniskās plašsaziņas līdzekļu padomei un LTV lūdza izskatīt iespēju ārkārtas situācijas laikā preses konferences un LTV ziņu speciālizlaidumus par aktuālāko Covid-19 epidēmijas laikā pārraidīt ar tulkojumu zīmju valodā arī televīzijā.

Reaģējot uz minētajā vēstulē izteikto lūgumu, LTV no 27. marta visas ārkārtas preses konferences un ziņu speciālizlaidumus pārraida ar tulkojumu zīmju valodā arī televīzijā. Uzvara!

TAVA KLASE ZĪMJU VALODĀ

Pēc Latvijas Nedzirdīgo savienības iniciatīvas Izglītības un zinātnes ministrija no 14. aprīļa ir uzsākusi pārraidīt lielāko daļu izglītojošā TV kanāla *Tava klase* saturu ar tulkojumu zīmju valodā. Skolēni sekot līdzī mācību saturam varēs līdz 29. maijam. Darbdienās no plkst. 9.00 līdz 13.40 kanālā *ReTV* pārraida mācību stundas 1. – 4. klašu skolēniem, bet kanālā *Sportacentrs.com TV* no plkst. 9.00 līdz 16.40 mācību stundas 5., 6., kā arī 9. un 12. klašu skolēniem. Visus ierakstus, tai skaitā tiešraidē un arhīvā, var aplūkot mājaslapā www.tavaklase.lv.

KOPSOLĪ LASIET

2. – 3. OFICIĀLĀS VĒSTIS UN PIEEJAMĪBA

- Vadīt LNS ārkārtas situācijā
- LNS valdes lēmumi
- Vēstule LTV un NEPLP par tiesībām uz informāciju ārkārtas situācijā
- Video konference ar WFD prezidentu

4. – 5. PAKALPOJUMI

- Kā strādā LNS Rehabilitācijas centrs
- Kā izmanto tulka pakalpojumu
- Izmaiņas noteikumos un likumos

6. – 8. ATTĀLINĀTĀ MĀCĪŠANĀS

- Nedzirdīgo skolas izaicinājumu priekšā
- Kā mācās nedzirdīgie studenti
- Vecāku pieredze

9. TULKU JAUNĀ PIEREDZE

10. KĀ KRĪZES LAIKĀ DZĪVO NEDZIRDĪGIE ĀRZEMĒS

- Itālijas piemērs
- Francijas piemērs

11. COVID-19: NEDZIRDĪGO VIEDOKLIS

12. – 13. KO DARĪT, KAD JĀPALIEK MĀJĀS

- Galda un datorspēles
- Kultūra un sabiedrība
- Fiziskas aktivitātes
- Interneta resursi

14. IESKATS VĒSTURĒ

- Aprīlis LNS vēstures lappusēs
- Pieminot Nedzirdīgo biedrības pamatlicēju Persiju Hakenu

15. SPORTA ZIŅAS

- Kā trenējas sportisti krīzes laikā
- Izmaiņas LNSF darbībā

16. DAŽĀDI

- Konkursa “LNS – 100” 5. kārtas jautājumi
- Paziņojumi
- Jubilāri
- Līdzjūtības

—Zigmārs Ungurs

VADĪT LNS ĀRKĀRTAS SITUĀCIJĀ

Sandra Gerenovska ir pirmā LNS prezidente, kurai jāvada mūsu lielā organizācija valstī valdošajā ārkārtas situācijā.

Kopsoli, kā zināms, ir ne tikai vienkārši avīze, bet arī LNS vēstures dokumentētāja – agrāk šī pienākuma veicējus sauca par hronistiem. *Kopsoli* nekādā gadījumā nevarēja palaist

garām iespēju intervēt pirmo LNS prezidentu, kurai nākas strādāt šajā visai valstij sarežģītā periodā.

Vai jums kā LNS prezidentei ir sarežģīti vadīt LNS ārkārtas situācijā?

Man kā LNS prezidentei, vadot mūsu savienību ārkārtas situācijā, nozīmē jaunu pieredzi un pārbaudījumus. Par problēmām uztraucos mazāk, jo visas ir risināmas. Bet vairāk satrauc tas, ka apkārt cilvēkos redzu bailes, sajūtu izmisumu, paniku, reizēm arī bezatbildību un neziņu par to, kas notiks tālāk. Bet neko uzreiz jau nevar izdarīt – jādzīvo tālāk, pielāgojoties situācijai. Kā valsts prezidents Egils Levits teica – jādodomā radoši.

Uzturam kontaktus ar Labklājības ministriju, lai saprastu, kā rīkoties. Sapratu uzreiz: ja visu aizklāpēsim ciet, sēdēsīm mājās un gaidīsim, ka valsts tagad mēnešiem maksās dīkstāves pabalstus, tad jau nekas labs nebūs. Labi, ka kaut ko izmaksās vienu, divus mēnešus, bet ilgstoši tas nav iespējams.

Tātad jādodomā, kā izdzīvot, lai darbi-

nieki nenonāk uz tādas nabadzības robežas, ka nav par ko maizi nopirkt?

Tieši tā! Tāpēc tiem darbiniekiem, kuri pabijuši ārzemēs, uzreiz tika zvānīts, lai uz darbu kāju nedomā spert. Tika saņemti draudi, ka sūdzēsies darba inspekcijā utt. Neļauņojos, jo saprotu, ka viņi vienkārši neapzinās situācijas nopietnību.

Tie, kam mazi bērni, paņēma darbnespējas lapu, citi devušies atvaļinājumā. Bet vēl kādi drosmīgi turpināja braukt uz darbu, ievērojot drošības pasākumus.

Liels paldies abām viceprezidentēm, kuras, neskatoties uz dažādām grūtībām, turpina veikt savus pienākumus katra savā jomā un kopā gan attālināti, gan klātienē pa *Skype* katra no sava kabineta.

Redzu, reizēm ir tik grūti, jo daudz kas atkarīgs no ārējiem faktoriem. Bet zinu, viņas izturēs. Inese Immure cenšas, lai mūsu biedri saņemtu pēc iespējas vairāk un kvalitatīvāku informāciju. Viņas darbu var redzēt *Facebook* un LNS mājaslapā.

Kopā vajag izdomāt jaunus veidus, kā varētu strādāt attālināti no mājām...

Jā, rezultātā katra reģionālā biedrība izveidojusi savu *Skype* grupu, kurai pievienojušies visi attiecīgās biedrības biedri, kuri savā starpā dalās ar informāciju, vada nodarbības utt.

Tāpēc visiem kolēģiem milzīgs paldies, ka pārvar bailes, izmisumu un plecu pie pleca attālināti vai katrs savā kabinetā turpina strādāt, palīdzot mūsu cilvēkiem. Citam tas izdodas ļoti labi, dažam vēl jāmācās.

Bet kopā mēs spēsim. Lai dieviņš stāvamums klāt, sargā un dod labu veselību.

Pati turpinu ar savu auto vismaz četras reizes nedēļā doties uz darbu kā parasti. Strādāju ieslēgusies. Dezinfekcijas

līdzekļi man ir pa rokai gan kabinetā, gan telpās, gan mašīnā un mājās. Izejot no mājām, tēvreizi noskaitu, pirms nakts miera pateicos dieviņam, ka diena veiksmīgi galā un visi sveiki un veseli.

Kādas izmaiņas ir LNS darbā un darbiniekiem? Vai LNS mītne ir pavisam tukša, visi strādā mājās?

Izmaiņas ir lielas. Visi maksimāli, cik vien varam, ievērojam drošību, strādājam attālināti pa *Skype* – kādreiz no mājām, citreiz darbā katrs no sava kabineta vai klātienē, ievērojot mazāku plūsmu. Šobrīd LNS mītne ir ciet, bet darbinieki strādā katrs savā kabinetā, ne vairāk kā divi. Tie darbinieki, kuriem ikdienā jābrauc ar sabiedrisko transportu uz darbu, pārsvarā arī strādā no mājām.

Vai LNS biedri arī slimo ar Covid-19?

Pagaidām personīgi neesmu dzirdējusi, ka kāds mūsu biedrs Latvijā būtu saslimis. Dieviņš mūs sargā.

Kas paredzams tālāk?

Ceram, ka situācija nepasliktināsies, un tad viss notiks tāpat – ievērojot drošību, turpināsim strādāt attālināti vai katrs savā kabinetā. Klienti turpina iesniegt dokumentus uz tehniskiem palīgīdzekļiem.

Lēmumi jāgatavo un jāizsūta tāpat. Gaidu siltāku laiku, lai varam sasaukt domes sēdi ārpus telpām un apstiprināt 2019. gada pārskatu. Darbs turpinās arī pie projektiem.

Šobrīd top jauns starptautisks projekts sadarbībā ar itāliešiem. LNS simtgades pasākumi drošības pēc visdrīzāk tiks pārcelti uz 2021. gadu. Bet tuvākā laikā sāksies darbs pie gatavošanās LNS kongresam. Ja būs nepieciešamība, papildus ieviesīsim nepieciešamos drošības pasākumus. ●

—Zigmārs Ungurs

VALDES SĒDES APSKATS

Kārtējā LNS valdes sēde notika 17. martā. Sākumā apsprieda organizatoriskos jautājumus. Sakarā ar valdes locekļa Jura Grunduļa 2019. gada 13. decembra iesniegumu par atbrīvošanu no valdes locekļa amata pienākumu pildīšanas, valdes locekļa Zigmāra Ungura ilgstošu prombūtni un valdes locekles Māras Lasmanes vizīti Anglijā ar tai sekojošu valstī noteikto divu nedēļu karantīnu minētie valdes locekļi nevarēja piedalīties LNS valdes lēmumu pieņemšanā. Tādējādi arī pavadošos doku-

mentus saistībā ar 2019. gada pārskata iesniegšanu revidentam visi LNS valdes locekļi nevar parakstīt.

Tomēr valdes loceklis Ainārs Osmanis ieteica labu izeju no šīs situācijas – LNS valdei pilnvarot prezidenti Sandru Gerenovsku parakstīt visus pavadošos dokumentus saistībā ar 2019. gada pārskata iesniegšanu revidentam.

Valde tā arī nolēma – pilnvarot S. Gerenovsku parakstīt visus pavadošos dokumentus.

Gada pārskats jāapstiprina LNS

domei, tāpēc valde nolēma sasaukt LNS domes sēdi 2020. gada 25. martā attālināti (elektroniski) ar vienu darba kārtības punktu: LNS 2019. gada pārskata apstiprināšana.

Redakcijas piezīme: Ārkārtas situācijas izsludināšanas dēļ VID ir pagarinājis Gada pārskata iesniegšanas termiņu par trijiem mēnešiem, tāpēc nolemts Domes sēdi pārcelt uz vēlāku laiku. Tā tiks sasaukta klātienē, dodot iespēju domniekiem uz vietas izrunāt visus jautājumus. ●

—Inese Immure

WFD ATTĀLINĀTI TIEKAS AR EIROPAS NEDZIRDĪGO ORGANIZĀCIJU PĀRSTĀVJIEM

Sakarā ar koronavīrusa plašo izplatību Pasaules nedzirdīgo federācijas (WFD) prezidents Džozefs Mareijs (Joseph Murray) 9. aprīlī

sarīkoja pirmo video konferenci ar Eiropas valstu nedzirdīgo savienību pārstāvjiem. Attālinātai saziņai izmantota tiešsaistes platforma Zoom.

Tikšanās mērķis – apmainīties ar informāciju, kā nedzirdīgo organizācijām Covid-19 pandēmijas laikā jānodrošina nedzirdīgo aizsardzība un drošība. Latviju tajā pārstāvēja LNS viceprezidente Inese Immure.

WFD prezidents atzīmēja, ka sadarbība ir ļoti svarīga un pandēmijas laikā jāpievērš uzmanība vairākām būtiskām lietām. Piemēram! Vai nedzirdīgie saņem aktuālu informāciju zīmju valodā un ar subtitriem? Kas notiek ar nedzirdīgiem skolēniem un studentiem, kad mācību iestādes ir slēgtas un mācības

notiek attālināt? Kā notiek nedzirdīgo organizācijas sadarbība ar citām cilvēku ar invaliditāti organizācijām?

Kā tiek nodrošināta pieejamība veselības aprūpes pakalpojumiem? Vai pieejams tulka pakalpojums saziņai ar ārstu? Kas notiek ar dzirdīgiem skolēniem, kuriem ir nedzirdīgi vecāki? Vai viņi saņem kādu palīdzību mācību uzdevumu sagatavošanā?

Izolācijas laikā ģimenēs pieaug vardarbību gadījumu skaits. Kas notiek ar nedzirdīgo ģimenēm? Vai izolācijas laikā nedzirdīgajiem nodrošināta iespēja saņemt psihologa un citu speciālistu atbalstu *Skype*? Vai ir nodrošināta aktuālā informācija zīmju valodā nedzirdīgajiem, piemēram, paziņojumi *WhatsApp*?

Nedzirdīgo organizācijām cīņā par savām tiesībām jāizmanto ANO Konvencijā noteiktās prasības uz informācijas pieejamību zīmju valodā (9. un 21. pants) un uz personu ar invaliditāti aizsardzību un drošību riska situācijās (11. pants).

WFD prezidents uzsvēra, ka Covid-19 radījis arī pozitīvas pārmaiņas. Ja sākotnēji tulkojums zīmju valodā televīzijā bija nodrošināts 80 valstīs pasaulē, tad tagad to skaits jau sasniedzis 97. Prieцē, ka vairākās valstīs tulki redzami blakus amatpersonām, sniedzot jaunāko informāciju par turpmāko rīcību saistībā ar koronavīrusa izplatību valstī.

Lai atvieglotu nedzirdīgo organizāciju darbu, WFD ir sagatavojusi vadlīnijas, ko arī publicējusi savā mājaslapā: 1) Par nedzirdīgo studentu piekļuves nodrošināšanu augstākajai izglītībai pandēmijas laikā; 2) Par piekļuves nodrošināšanu sabiedrības veselības informācijai.

Neskatoties uz ārkārtas situāciju, WFD valde turpina strādāt pie konferences sagatavošanās pasākumiem, kas notiks 2021. gadā Taizemē. Savukārt Eiropas Nedzirdīgo savienības Ģenerālā asambleja, kas bija ieplānota maijā Horvātijā, pārcelta uz novembri. ●

VĒSTULE PAR LTV RAIDĪJUMU PIEEJAMĪBU ĀRKĀRTAS SITUĀCIJĀ

“Latvijas Nedzirdīgo savienība (LNS) un Invalīdu un viņu draugu apvienība Apeironi lūdz izskatīt iespēju vismaz ārkārtas situācijas laikā ārkārtas preses konferences un Latvijas Televīzijas (LTV) ziņu speciālizlaidumus par aktuālāko koronavīrusa izraisītās saslimšanas Covid-19 epidēmijas laikā ar surdotulkotāju pārraidīt arī televīzijā, nevis tikai interneta vietnēs ltv.lsm.lv vai replay.lsm.lv.

Jā, LTV ir koncentrējusi surdotulkotāju raidījumu apjomu uz ziņu raidījumiem, taču to var skatīties tikai internetā, neskaitot Dienas ziņas pl. 18.00. LNS vairākās telefonsarunās (20., 23. un 25. martā) lūdza LTV Programmu daļas direktori Ritu Rudušu speciālos raidījumus ārkārtas situācijās ar tulkojumu zīmju valodā pārraidīt LTV ēterā televīzijā, bet saņemts atteikums, jo tas bojāšot raidījumu vizuālo noformējumu, un nedzirdīgo skaits esot mazs, lai tādēļ pārkārtotu raidījuma formātu, ieviešot surdotulku, turklāt nedzirdīgiem cilvēkiem esot jāmacās izmantot interneta iespējas.

Mūsu ieskatā tie ir nekorekti argumenti. Latvijas valdība deklarē, ka šajā grūtajā brīdī tā iestājas par katru cilvēku,

bet, izrādās, ka, pēc LTV domām, mūsu – nedzirdīgo ir par maz. Cik tad ir tā likme, lai mūs ievērotu, lai ar mums rēķinātos?! Eiropas konkursam LTV atrada iespēju ar surdotulkotāju pārraidīt LTV ēterā, bet tagad šajā ārkārtas situācijas laikā tulkojums zīmju valodā traucē?!

Kāpēc nedzirdīgiem cilvēkiem jābūt spējīgākiem nekā dzirdīgajiem? Vai korekti prasīt no nedzirdīgiem senioriem sekot LTV ziņām internetā? Kāpēc tas netiek prasīts visai sabiedrībai vienādi? Vai mēs esam mazāk vērtīgi?

Mēs uzskatām, ka valsts līdzekļi daudzu raidījumu nodrošināšanai ar surdotulkotāju pārraidei tikai interneta vietnē nav izmantoti pietiekami efektīvi. Par to var pārliecināties LTV, izpētot skatītāņu reitingus.

Otrs sabiedriskais medijs – Latvijas Radio nedzirdīgo auditorijai saprotamu iemeslu dēļ nav pieejams, savukārt rakstītie informācijas avoti lielai nedzirdīgo daļai var nebūt pieejami gan valodas barjeras dēļ (latviešu valoda nav nedzirdīgu cilvēku dzimtā valodā, atšķirībā no zīmju valodas, tāpēc tās zināšanas, izpratne par vārdu nozīmi mēdz būt ievērojami zemāka nekā dzirdīgiem cilvēkiem), gan

interneta neesamības (šajā vidē būtu lasāmi arī sabiedrisko mediju materiāli), gan izmaksu dēļ (ja tie ir drukātie mediji). Tikai surdotulkotājs spēj vislabāk sasniegt nedzirdīgos un nodot informāciju tiem visskaidrākajā veidā. Tāpēc uzskatām, ka vismaz ārkārtas situācijas laikā tam būtu jābūt pieejamam arī televīzijā.

Mēs ceram, ka ikviens sabiedrības loceklis saprot, ka tieši informācijas trūkums ir viens no lielākajiem draudiem šajā ārkārtas situācijā. Slikti informēts nedzirdīgais cilvēks var pakļaut sevi briesmām, kā arī apdraudēt jebkuru citu sabiedrības locekli, nezinot, kādi ir slimības simptomi, kādi drošības pasākumi ir ieviesti un jāievēro pašam.

Mēs lūdzam sabiedrisko mediju Latvijas Televīziju ārkārtas situācijā rast saprātīgu risinājumu un nodrošināt ārkārtas paziņojumu un speciālizlaidumu pieejamību vienai no mazaizsargātākajām grupām – nedzirdīgajiem – zīmju valodas lietotājiem LTV ēterā televīzijā vienlīdzīgi ar pārējo sabiedrības daļu. Mums visiem KOPĀ ir jāiztur šis grūtais laiks! ●

—Brigita Lazda

KĀ LNS REHABILITĀCIJAS CENTRS STRĀDĀ ĀRKĀRTAS SITUĀCIJĀ

Mēs visi šobrīd zinām, ka Latvijā ir izsludināta ārkārtas situācija jaunā koronavīrusa Covid-19 dēļ līdz 12. maijam. Arī mēs, LNS Rehabilitācijas

centrs (RC), esam pārkārtojuši savu darba ikdienu. Šobrīd visus savus pakalpojumus sniedzam attālināti caur dažādām programmām – *Skype*, *Messenger*, *WhatsApp*, SMS, e-pasts vai, ievērojot piesardzības noteikumus, attālināti katrs no sava kabineta.

Zīmju valodas tulku nodaļā zīmju valodas tulki strādā uz vietas no pl. 9 līdz 17, bet klientus pieņem attālināti. Surdotulka pakalpojumus varat saņemt caur *Skype* – *kc_tulki*, *WhatsApp* vai SMS 26554471 un 26611958, e-pasts: help@lns.lv. Pakalpojumi pieejami ārkārtas gadījumos arī brīvdienās un darbdienās no pl. 17 līdz 9 – tel. 26184246 un 26445359.

Surdotulki šajā ārkārtas situācijas laikā palīdzēs jums sazināties vajadzīgo iestādē, sazināties un aprunāties ar tuviniekiem, iztulkot vēstuli gan no zīmju valodas uz rakstu valodu, gan no rakstu valodas uz zīmju valodu. Varēsiet saņemt zīmju valodas tulka pakalpojumu par visiem jūsu interesējošiem jautājumiem.

Ja jums nepieciešama informācija par jauno koronavīrusu Covid-19, arī šajā jautājumā zīmju valodas tulks piezvanīs, jūsu ģimenes ārstam vai uz Slimību profilakses un kontroles centru, vai uz 112 u.c.

Ir daži nedzirdīgie, kas ar tulka palīdzību caur internetu iegādājas arī pārtikas preces. Arī šajā jautājumā jūs varat griezties pēc palīdzības pie zīmju valodas tulka, sociālā darbinieka vai sociālā rehabilitētāja.

Šobrīd arī nedzirdīgo vecāku dzirdīgie bērni mācās attālināti un ne visi spēj palīdzēt bērniem izpildīt uzdevumus. Arī šajā jomā jums palīdzēs zīmju valodas tulks, iztulkojot uzdevumus zīmju valodā vai skolotāja teikto zīmju valodā.

Metīsim neērtības un kauna sajūtu pie malas un lūgšim palīdzību tiem, kas var palīdzēt šajā grūtajā situācijā. Jūs droši varat pēc palīdzības griezties gan pie zīmju valodas tulkiem, gan sociālajiem

darbiniekiem, gan sociālajiem rehabilitētājiem.

Visi tie nedzirdīgie studenti, kas mācās attālināti koledžā vai augstskolā, droši var izmantot zīmju valodas tulka pakalpojumu saziņai ar pasniedzējiem, attālināto konsultāciju laikā un lai atvieglotu mācīšanās procesu.

Reizēm cilvēks var nonākt izmisumā, apjukt bez informācijas, ko darīt, kam lūgt palīdzību. Tāpēc nav jābaidās, droši griezties pie zīmju valodas tulka un citiem RC darbiniekiem, viņi jums palīdzēs. Zvaniet, rakstiet, sūtiet SMS par dažādiem jautājumiem.

PSIHOLOGA KONSULTĀCIJAS

Tāpat šajā ārkārtas situācijā mēs turpinām sniegt psihologa individuālās konsultācijas un vadām grupu nodarbības, bet attālināti caur *Skype* (*kc_brigita*). Pie psihologa jūs varat pierakstīties pie sociālās rehabilitētājas Vitas Alksne, tel. 26438412 (SMS), vai *Skype* (*vita.kamare*).

Ārkārtas situācijas laikā ir novērots, ka ģimenēs pieaug vardarbība, rodas dažādi konflikti gan attiecībā ar bērniem, ar vecākiem un otro pusīti, pieaug panika, tad iesakām griezties pie speciālistiem, pie psihologa.

SOCIĀLĀ PALĪDZĪBA UN ATBALSTS KLIENTU PROBLĒMU RISINĀŠANĀ

Ja jums rodas jautājumi, nepieciešama palīdzība un atbalsts vai nezināt, kā risināt savas problēmas, kur griezties, kam zvanīt, vai vienkārši jūtaties vientuļi un vēlaties aprunāties, tad jūs varat izmantot sociālā rehabilitētāja pakalpojumus visā Latvijā. Rīgā var griezties pie Vitas Alksnes – *Skype* (*vita.kamare*) vai tel. 26438412 (SMS, *WhatsApp*) vai pie sociālā darbinieka Rolanda Brikmaņa – *Skype* (LNS RC sociālais darbinieks), tel. 2784498, bet arī šie pakalpojumi tiek sniegti attālināti.

Palīdzēsim, lūgšim padomus profesionāļiem un kopīgiem spēkiem tiksim pāri šai krīzes situācijai. Rakstiet, zvaniet, mēs jums palīdzēsim! ●

IZMAIŅAS NOTEIKUMOS UN LIKUMOS

Valsts un pašvaldības iestādes noteikušas gan dažādus ierobežojumus Covid-19 izplatības mazināšanai, gan atbalsta veidus krīzes seku mazināšanai.

LĒMUMUS PAR INVALIDITĀTI PAGARINĀS AUTOMĀTISKI

Ja ārkārtējās situācijas laikā nebūs saņemts personas iesniegums un nepieciešamie dokumenti atkārtotai invaliditātes ekspertīzes veikšanai, Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas iepriekš izdotais lēmums par invaliditāti tiks pagarināts automātiski uz sešiem mēnešiem. Tas nozīmē, ka iepriekš izdotā lēmuma par invaliditāti un uz invaliditātes laiku izsniegto atzinumu termiņš tiks pagarināts bez personas iesnieguma.

TRŪCĪGĀ UN MAZNODROŠINĀTĀ STATUSU PAGARINĀS AUTOMĀTISKI

Ja ģimenei (personai) izsniegtās izziņas, kas apliecina, ka tā atzīta par trūcīgu vai maznodrošinātu, derīguma termiņš beidzas vai ir jāpagarina, izziņas derīguma termiņš tiks pagarināts uz ārkārtējās situācijas laiku un vienu kalendāra mēnesi pēc ārkārtējās situācijas beigām. Tāpat trūcīgai vai maznodrošinātai ģimenei (personai) tiks saglabāti visi pašvaldības un valsts piešķirtie pabalsti un atvieglojumi.

DĪKSTĀVES PABALSTI

Pieņemts vienots likums "Par valsts apdraudējuma un tā seku novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem sakarā ar Covid-19 izplatību". Tas paredz daudz atbalsta pasākumu nodokļu jomā uzņēmumiem, to darbiniekiem un saimnieciskās darbības veicējiem. Vairāk informācijas par pabalstiem atrodama Valsts ieņēmumu dienesta mājaslapā (www.vid.gov.lv/lv/covid-19)

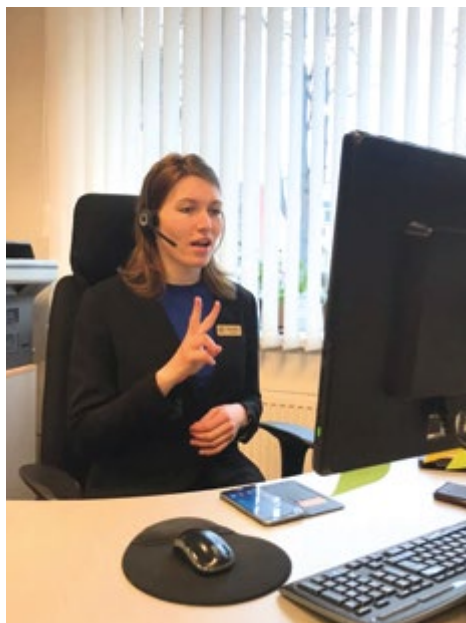
RĪGAS SABIEDRISKAIS TRANSPORTS

Rīgas sabiedriskajā transportā tiek atcelti pasažieru braukšanas maksas atvieglojumi visiem, kam iepriekš tika piešķirta atlaide, izņemot cilvēkiem ar 1. un 2. grupas invaliditāti, pirmskolas vecuma bērniem, valsts un pašvaldības policijas darbiniekiem, kā arī pašvaldības izglītības iestāžu pedagogiem. Iedzīvotāji var izmantot jau esošo e-talonu, braukšanas biļetes par pilnu cenu iegādājoties iepriekš pārdošanā gan uz ielas izvietotajos biļešu automātos, gan vairāk nekā 400 tirdzniecības vietās Rīgā. ●

Teksts: Zigmārs Ungurs Foto: Ievas Strodes un Anetes Arājas personīgais arhīvs

KĀ IZMANTO TULKA PAKALPOJUMU KRĪZES LAIKĀ

Visos masu informācijas līdzekļos mūs katru dienu aicina: neejiet laukā, palieciet mājās! Arī nedzirdīgajiem tik vajadzīgais tulka pakalpojums tagad sniegts gandrīz tikai attālināti. Bet interesanti, kādos gadījumos to izmanto visbiežāk? Kas ir mainījies kopš krīzes sākuma? Par to stāsta divas LNS Rehabilitācijas centra tulkas IEVA STRODE un ANETE ARĀJA.

Kādos jautājumos tagad nedzirdīgie visvairāk izmanto tulka pakalpojumus? Ar kādām problēmām viņi saskaras?

IEVA: Tas notiek ļoti dažādos ikdienas jautājumos, jo šī krīzes situācija pirmām kārtām rada lielāku vajadzību konsultatīvos jautājumos vērsties pie saviem ārstiem, speciālistiem ar dažādiem jautājumiem, arī vizīšu pārceļšanu uz citu laiku. Zvanīts arī darba devējiem par esošo darbu vai turpmākā darba iespējām.

Ļoti bieži rodas sarežģījumi ar pakomātiem, sūtījumi ilgi jāgaida vai ir citas problēmas ar pasūtījumu saņemšanu, jo arī daudzi mūsējie izmanto šo bezkontakta preču piegādi.

Ir zvanīts uz dažādām iestādēm gan par finanšu jautājumiem, gan par atlaidēm sabiedriskajā transportā, kam tās tiek piešķirtas un kāpēc uz laiku atceltas, mājokļa jautājumiem, lidojumu atcelšanu, pārceļšanu, vizām un citām ikdienas lietām. Ir arī tulkots no rakstveida teksta zīmju valodā un otrādi. Dažreiz jāzvana uz skolu skolotājiem utt.

Kopsavelkot: pirmajā vietā ir veselības jautājumi, otrajā – darbs, trešajā – mājoklis un finanses, ceturtajā – piegā-

des un tā tālāk.

ANETE: Diezgan daudzi jautājumi un neskaidrības bija strādājošajiem nedzirdīgajiem par turpmākajām darba attiecībām un dīkstāves pabalstiem, par darba attiecību izbeigšanu vai atvaļinājuma nepieciešamību, par slimības lapu vai darbavietas maiņu.

Otra lieta ir e-pakalpojumi. Liela problēma – daudzi nedzirdīgie nemāk tos izmantot, baidās, neizprot e-pakalpojumu lietošanu. Tādās reizēs pieslēdzamies mēs, tulki + iestādes operators + nedzirdīgais no savas planšetes vai viedtālruna. Vai arī tiek norunāts pieraksts, ja konkrētā iestāde to atļauj (bet tādu ir maz).

Nākamā lieta – daudzi nespēj iesniegt VID gada deklarācijas. Diezgan daudziem es personīgi palīdzēju ievadīt EDS nepieciešamo informāciju ar nedzirdīgo klātienē (pie klienta dzīvesvietā, kafejnīcā) vai attālināti.

Lietu kārtošana medicīnas iestādēs. Šie jautājumi ir neskaidri teju visiem iedzīvotājiem.

Daudzi saņēmuši atteikumus uz ilgi gaidītajām vizītēm un netiek veikti jauni pieraksti. Daudzi paši nedzirdīgie arī izvēlas atcelt pierakstītās vizītes. Tas uz pašu atbildības!

Tulkiem bieži arī jāzvana ģimenes ārstiem par it kā Covid-19 simptomiem pašam klientam. Bet mēs esam tikai tulki – nodrošinām saziņu starp klientu un ārstu.

Problēmas – lielākoties e-pakalpojumi, e-vide. Un ļoti liela problēma – saziņa ar bankām, “ātro kredītu” un telekomunikāciju pakalpojumu sniedzējiem. Tulks ir trešā persona. Tulkam netiek atklāta klientam nepieciešamā informācija pa telefonu. Šobrīd visas iestādes ir slēgtas. Dažas var apmeklēt tikai ar iepriekšēju pierakstu. Bet ja problēma ir akūta? Vai – klients neprot/baidās caur e-vidi rīkoties? Tas manāmi apgrūtināja gan klientu, gan tulka darbu.

Vai mainījusies situācija tulka pakalpojuma jomā pirms krīzes un tagad?

IEVA: Pirms krīzes mēs varējām ar nedzirdīgajiem cilvēkiem doties uz dažādām iestādēm un ļoti veiksmīgi atrisināt dažādus jautājumus, taču šajā krīzes periodā mums pārsvarā gandrīz visur jārisina jautājumi attālināti.

Tieši šobrīd ļoti liels traucēklis ir personas datu aizsardzība. Diezgan bieži, zvanot nedzirdīga cilvēka jautājumā, kurš man ir tiešsaistē *Skype*, klausules

otrā galā kāds iestādes darbinieks spītīgi turas pie datu aizsardzības. Reizēm darbinieki ir saprotoši, bet dažreiz paliekam, atsitušies kā pret sienu,

Arī videozvanu kvalitāte ne vienmēr ir veiksmīga. Ir gadījumi, kad ēku sienas ir pārāk biezas, vai arī ir kāda cita problēma, kad ir apgrūtināts ātri nodot informāciju interneta kvalitātes dēļ (ja klients atrodas kādā iestādē).

Liela priekšrocība ir tam, ja klients ierodas ar tulku iestādē, bet, tā kā šobrīd nav iespējas, tad attālinātai komunikācijai vislielākais šķērslis ir datu aizsardzība, kura šajā situācijā nevis pasargā klientus, bet tieši otrādi – vēl vairāk sanervozē, liek uztraukties.

ANETE: Stipri sarucis izsaukumu skaits. Liela daļa iestāžu ir slēgtas vai vienkārši trešās personas (tulku) neilgi – ar šo dažreiz ir bijušas problēmas pat pirms ārkārtējās situācijas.

Ir pieaugušas attālinātās saziņas – *WhatsApp*, *Messenger*, SMS un *Skype*. Lai gan arī iepriekš bija saziņa, tomēr procentuāli tagad daudz biežāk man vibrē telefons!

Vēl ir dažas medicīnas iestādes, kur eju vizītē ar klientu, protams, ievērojot piesardzības pasākumus. Pārsvarā ir vizītes pie ģimenes ārstiem, daži ārsti-speciālisti vēl pieņem.

Bet diemžēl atsaukumu ir tik daudz! Jaunu izsaukumu (izbraukumu ar klientu) nav. Turamies uz attālinātajiem pakalpojumiem. Salīdzinot laiku pirms šīs visas situācijas ar Covid-19, darba apjoms ir sarucis ļoti. ●

—Inese Immure

NEDZIRDĪGO SKOLAS JAUNU IZAICINĀJUMU PRIEKŠĀ

Mācību nodrošināšana attālināti ir jauna pieredze gan skolotājiem, gan skolēniem, gan vecākiem. Paraudzīsim, kā jaunajā situācijā veicas mūsu skolām un visām iesaistītajām pusēm – skolotājiem, vecākiem, skolēniem!

—Justīne Smuļķēviča

RĪGAS ĒBELMUIŽAS PAMATSKOLĀ IZAUGSME BIJUSI STRAUJA UN PRODUKTĪVA

Covid-19 lielās izplatības dēļ šobrīd jau vairāk nekā 200 pasaules valstīs miljoniem skolēnu mācības notiek attālināti, tajā skaitā no 23. marta arī Rīgas Ēbelmuižas pamatskolas 86 skolēniem. Visām skolām rekordīsā laikā – vienā nedēļā bija jāpārkarātojas darbam pilnīgi citā mācību vidē.

Aktuāls šobrīd visiem ir jautājums par skolēnu un viņu vecāku datorprasēm un spēju sazināties latviešu zīmju valodā. Šeit saredzam iespēju Latvijas Nedzirdīgo savienībai sniegt atbalstu saviem biedriem, jo krīzes laikā visa sabiedrība aicināta saliedēties un saredzēt iespējas, kā atbalstīt citam citu, reāli iesaistoties dažādos sociālajos projektos.

Skola saviem 86 izglītojamiem piedāvā mācīšanos dažādās platformās, organizē tiešsaistes videozvanus gan individuāli, gan grupās. Komunikācijā iesaistās arī zīmju valodas tulki.

Visiem skolas skolotājiem, skolēniem un vecākiem ir iespēja lietot bez maksas mācību platformas – soma.lv, uzdevumi.lv, maconis.zvaigzne.lv, Rīgas domes iekšējās mācību platformas. Saziņa notiek e-klasē, e-pastā, *WhatsApp* grupās, videozvanā, *Skype*, *Zoom* u.c.

Arī programmatūra (*Office 365*) ir pieejama katram skolēnam. Skolēni fotografē, filmē savus darbus, nosūta skolotājam, kurš pēc iespējas komunicē arī tiešsaistē. Laba pieredze veidojas, izmantojot *Zoom* iespējas.

Kādu iesaisti skola sagaida no vecākiem?

Aicinām vecākus pārrunāt ar savu skolēnu veicamos darbus, paredzēto apguves un izpildes laiku, kā arī sekot mājasdarbu izpildei.

Skola kā vienmēr aicina uz reālu vecāku atbalstu, veicinot izpratni par kopīgo rezultātu sasniegšanu. Gan sko-

las psihologs un sociālais pedagogs, gan internāta skolotāji un zīmju valodas tulki konsultē, sniedz atbalstu un palīdzību arī šajā laikā un šajos apstākļos. Vecāki vienmēr var vērsties pēc atbalsta skolā.

Pēc skolas rīcībā esošās informācijas visiem skolēniem savās dzīvesvietās ir pieejams interneta pieslēgums un viedierīce (viedtelefons, planšētdators, dators).

Vai šajā attālināto mācību procesā skolēni spēj sekmīgi apgūt visus priekšmetus?

Izglītības un zinātnes ministre I. Šuplinska tiešsaistes seminārā aicināja gan vecākus, gan skolotājus, gan skolas vadību apzināties, ka attālināti 1. – 6. klasei iespējams nodrošināt mācību satura apguvi 50 % apmērā, bet 7. – 9. klasei 90 % apmērā, nepārslogojot izglītojamos ar lielu apjomu mājasdarbiem. Darba apjoms un izglītības saturs tiek kontrolēts. Vairāk par attālināto mācīšanos var uzzināt skolas mājaslapā un e-klasē.

Skola vērsusies Izglītības ministrijā ar lūgumu papildināt izglītojošā TV projekta *Tava klase* mācību stundas ar zīmju valodas tulkojumu.

Vērojot izglītojamo darbu ikdienā, redzamas tās problēmas, kuras bija vērojamas klātienē mācībās. Sākumskolas posmā liels atbalsts ir skolēnu vecāki. Prieks par viņu līdzdalību un līdzatbildību!

Cerams, šī būs jauna un pozitīva pieredze mums visiem pārejai uz digitālu mācīšanos arī ikdienā. Lai labas sekmes!

—Baiba Šēnberga

VALMIERAS GAUJAS KRASTA VIDUSSKOLĀ – ATTĪSTĪBAS CENTRĀ

Skolā mācās 74 skolēni ar dzirdes traucējumiem. Attālinātās apmācības sistēmā galvenā darba vide ir e-klase.lv.

Grūtības sagādā tehniskas problēmas un risinājumi, digitālās prasmes, darboties dažādās platformās un vietnēs.

Kā tiek uzdoti darbi skolēniem?

Skolā ir izstrādāta kārtība, kā notiek attālināta skolēnu apmācība. Priekšmetu skolotāji sastāda nedēļas darba plānojumu, kurš ir pieejams skolas mājaslapā www.vgv.lv, e-klasē un tiek nosūtīts ar pasta starpniecību papīra formātā vecākiem. Darba plānojumā skolēni redz uzdoto mācību vielu katrā mācību priekšmetā un uzdotā izpildes termiņus.

Skolotāji sazinās ar katru klasi, katru skolēnu. Jaunās vielas izklāsts notiek video lekcijās un tiešsaistes nodarbībās, kā arī skolotāji gatavo prezentācijas.

Mācību materiāli pie skolēniem nonāk elektroniski (e-klases pasts vai e-pasts), kā arī izdrukājamā formātā tiešsaistes lekcijās u.c.

Cik daudz pedagogu nodrošina mācību apguvi ar zīmju valodas starpniecību?

Liela daļa pedagogu to nodrošina. Tiešsaistes nodarbībās piedalās arī zīmju valodas tulks. Skola pilnveido jau esošās iestrādes, lai attālinātais mācību

process būtu arvien saprotamāks.

Kādas tehnoloģijas izmantotas, lai komunicētu ar visām iesaistītajām pusēm?

Skola ir atradusi optimālu veidu attālinātā mācību procesa nodrošināšanai. Veicot aptauju, apzinātas skolēnu digitālās iespējas mājās, izvēlēts atbilstošākais sadarbības veids ar e-klase.lv palīdzību un skolas mājaslapā vgv.lv publicēta visa aktuālā informācija un nedēļas darba plāns.

Vai saņemti kādi vecāku ierosinājumi?

Vecāki aptaujā izteikuši savus ierosinājumus un jautājumus attālinātā mācību procesa veidošanā. Ar plašākiem aptaujas rezultātiem ikviens var iepazīties skolas mājaslapā www.vgv.lv. Skola ir pateicīga par vecāku atsaucību, ieinteresētību un sadarbību, kas nodrošina veiksmīgu apmācību.

Problēmu situācijās palīdzību sniedz:

- klases internāta skolotājs;
- priekšmetu skolotājs;
- sociālais pedagogs Dace Zariņa (tel. 26146454, e-pasts: dace.zarina@valmiera.lv);
- psihologs Iveta Kalna (konsultācijas attālināti; tel. 25916316, e-pasts: iveta.kalna@inbox.lv un Skype).

Visiem skolēniem dzīvesvietā pieejams vai nu viedtālrunis, vai planšetdators, vai arī dators.

Skolēniem, kuriem grūti strādāt ar viedtālruni, skola piešķirusi 18 planšetdatorus.

Mācības notiek atbilstoši programmai

Skolotāji veido integrētās mācību stundas tā, lai skolēni varētu pilnveidoties un attīstīt savas prasmes.

Nepieciešamības gadījumā skolas atbalsta personāls (psihologs, sociālais pedagogs) sniedz atbalstu vecākiem un skolēniem.

Attīstības centrs izstrādājis metodiskus ieteikumus skolotājiem, vecākiem un skolēniem, attālinātā mācību procesa organizēšanā.

Neapšaubāmi pietrūkst klātienē mācību stundas, kurās skolotāji saviem audzēkņiem varētu sniegt daudzpusīgāku atbalstu un palīdzību.

Attālināto mācību procesā jo īpaši aktuāla kļuvusi mūsu skolas devīze – „KOPĀ VARAM!”.

—Aija Kārklīņa

SITUĀCIJA RAIŅĀ VAKARSKOLĀ

Speciālajā izglītības programmā izglītojamajiem ar dzirdes

traucējumiem neklātienē pašlaik mācās 17 skolēnu. Kādas ir viņu sekmes? Tas atkarīgs no skolēnu atbildības sajūtas un pašdisciplīnas, skolotāju radošuma, pieejamām tehnoloģijām, kā arī visu procesā iesaistīto spēju apgūt un pielietot digitālās prasmes.

Mācību process paredz līdz 70 % patstāvīgā darba, tāpēc, mācoties neklātienē, izglītojamie jau iepriekš pieraduši daudzus uzdevumus veikt patstāvīgi.

Nopietns izaicinājums kā skolēniem, tā skolotājiem bija mācību sesija, kas notika no 30. marta līdz 3. aprīlim. Skolotāji pirms tam sagatavoja īpašus mācību materiālus atbalsta personālam: zīmju valodas tulkiem, pedagogu palīgiem un speciālajam pedagogam. Skolēniem savukārt notika konsultācijas zīmju valodā par neskaidriem jautājumiem mācībās *WhatsApp* videozvana režīmā. Kā oficiālais saziņas līdzeklis izmantota e-klase.

Mācoties attālināti, skolēni kļuvuši apzinīgāki

Kopumā skolēni, kuri mācījušies sistemātiski visu gadu, arī attālinātājā mācību režīmā uzrādījuši labus rezultātus. Sesijas laikā viņi izmēģinājuma kārtā ierobežotā laikā patstāvīgi veica darbu latviešu valodā, un īpaši labus rezultātus uzrādījuši 10. un 12. klašu skolēni. Nedzirdīgo klašu audzinātājs Ivars Kalniņš norāda, ka skolēni, mācoties attālināti, kļuvuši apzinīgāki, savukārt skolotāji radoši papildinājuši ierastās mācību metodes, izmantojot jaunus tehnoloģiskos risinājumus.

Skolēni kā ieguvumu novērtēja iespēju pašiem plānot savu laiku, kā arī brīvi izvēlēties uzdevumu izpildes secību un pieejamos resursus. Vienlaikus viņi norādījuši uz pārāk lielo uzdevumu apjomu dažos mācību priekšmetos.

Vēl daži secinājumi

Vairāk jāievieš mācību materiālu vizualizācija un plašāki skaidrojumi zīmju valodā. Visvairāk pietrūkst komunikācija ar skolotājiem un skolabiedriem gan mācību procesā, gan ārpusstundu aktivitātēs.

Ārkārtējās situācijas pirmās dienas vakarā 13. martā bija paredzēts tradicionālais žetonu vakars, kam gatavojās gan dzirdīgie, gan nedzirdīgie abiturienti, savukārt integratīvās grupas *ALIAS* dalībnieki gatavojās skolēnu Dziesmu svētku atlases konkursam 2. aprīlī un veidoja jaunu koncertprogrammu, kuru bija paredzēts prezentēt pēc Lieldienām. Tas viss vēl būs! ●

—Zigmārs Ungurs

STUDENTI MĀCĀS ATTĀLINĀTI

Visā valstī studentiem mācības pašlaik notiek attālināti, un cilvēki ar dzirdes traucējumiem nav izņēmums. Par savu pieredzi stāsta Rīgas Tehniskās universitātes studente DIĀNA GRENEVICA.

Jā, mācības notiek attālināti. Tulku neizmantoju. Ja rodas kādi jautājumi, sazinos ar pasniedzēju e-pastā. Var izmantot arī *WhatsApp*.

Man šogad vajadzētu pabeigt augstskolu. No marta līdz aprīlim bija svarīgi pabeigt apģērbu kolekciju, jo 21. aprīlī bija jānotiek modes skatei. Vīrusa dēļ ir skaidrs, ka modes skate nenotiks šajā mēnesī. Tāpēc mēs mājās, cik varam, šujam tērpus. Nedēļā vismaz vienu reizi jāatskaitās par to, cik daudz padarīts, – divām pasniedzējām nosūtīta atskaite ar bildēm, var sūtīt arī video.

Ja man bija kādi jautājumi, sūtīju tos abām pasniedzējām e-pastā, lai pēc tam abas pasniedzējas varētu apspriesties un atrast komentārus un ieteikumus, ko tālāk darīt.

Genšos uzrakstīt bakalaura darbu. Sazinājos ar bakalaura darba vadītāju un nedaudz konsultējos ar nodaļas vadītāju. Bet, protams, tas viss tik ātri neiet uz priekšu.

Vēl arī strādāju ar apģērbu konstruēšanas datorprogrammu. Lielākā daļa darbu ir saistīti ar bakalaura darbu.

Krīzes apstākļos mēs vienkārši vairāk darām patstāvīgi. Augstskolas mājaslapā *Ortus* ir mācību materiāli, tos izmantojam.

Bakalaura darba aizstāvēšana mums bija plānota jūnija sākumā, bet tomēr vēl nav izlemts, kad notiks aizstāvēšana. Nesen, pirms dažām dienām, mums atsūtīja anketu, lai godīgi aizpildītu. Manai direktorei un pasniedzējām anketa ir nepieciešama, lai viņi varētu novērtēt situāciju un noteikt atbilstošu aizstāvēšanas datumu. Joprojām vēl arī nezinām, kad būs modes skate. ●

VECĀKU PIEREDZE ATTĀLINĀTAJĀ MĀCĪBU PROCESĀ

NEDZIRDĪGS SKOLĒNS, NEDZIRDĪGI VECĀKI

Šobrīd valstī izsludināta ārkārtas situācija, kas nosaka, ka mācību process ikvienam skolēnam notiek attālināti. Mūsu vidū ir tik daudz vecāku, kuriem šobrīd bērni atrodas mājās un mācās pie datora vai telefona ekrāniem, tādā veidā mēģinot pildīt skolās uzdotos mācību uzdevumus. Lai noskaidrotu, kā sokas vecākiem, līdzdarbojoties saviem bērniem, Natālija Felkere piekrita izstāstīt savu pieredzi šajā procesā.

Kurā skolā un klasē šobrīd mācās jūsu bērns?

Mans dēls Harijs mācās 3.klasē Valmieras Gaujas krasta vidusskolā – attīstības centrā.

Visas mācības notiek attālināti, darbi tiek sūtīti caur pastu, līdz ar to mācības norisinās ar kavēšanos. Bērnam palīdzam tajos mācību priekšmetos, kuros viņam nav saprotama mācību viela.

Vai tiek galā paši? Vai tomēr ir nepieciešama palīdzība no citiem cilvēkiem?

Diemžēl ar visiem darbiem tomēr netiekam galā, jo mācību ir daudz un ne visos mācību priekšmetos esam tik zinoši, lai spētu sniegt pilnvērtīgu atbalstu, tādēļ lūdzam arī citu cilvēku palīdzību – draugu, kaimiņu un radnieku.

Vai ir kāds atbalsts no skolas?

Skola nodrošina 18 planšētdatorus tiem skolēniem, kuriem nav tehnisko palīg līdzekļu mājās, lai spētu mācīties attālināti.

Mūsu gadījumā skolas atbalsts ir tikai tāds, ka skolotāji sniedz uzdevumus katrā mācību priekšmetā, sūtot darba lapas uz pastu, lai mums tās nebūtu pašiem jādrukā.

Kādi jums ir ieteikumi, kā uzlabot šo attālināto mācību procesu?

Šobrīd mums ir tikai viens ieteikums – lai neaizkavētu mācīšanos, būtu labi, ja

skola sūtītu darbus caur e-pastu, nevis caur pastu, jo pastā vēstules ceļo ilgāk pie katra skolēna, līdz ar to mācību apguve ir apgrūtināta un kavēta.

NEDZIRDĪGS SKOLĒNS, DZIRDĪGI VECĀKI

Attālinātais mācību process rit uz priekšu, un daudziem vecākiem šis ir izaicinājumu laiks, tostarp dzirdīgiem vecākiem, kuriem nedzirdīgi bērni. Par savu pieredzi piekrita pastāstīt nedzirdīgā skolēna Romāna

Bušmenkova māte Natālija Vibe.

Kā notiek mācību process mājās?

Romāns šobrīd mācās 8.c klasē Rīgas Ēbelmuižas pamatskolā. Oj! Mācāmies dažādos veidos. Vispirms jau Romāns cenšas no rīta pamosties un piespiest sevi ieslēgt datoru, lai sāktu mācīties, bet mājās jau visi grib atpūsties un neko nedarīt. Mājās nav atbilstošas noskaņas, kas rosinātu mācīties, mūsu gadījumā noteikti tieši tā ir – kā var mācīties, ja blakus ir spilvens un ledusskapis (smejas). Taču Romāns saprot, kas ir nepieciešams – viņš ieslēdz datoru, ielogojas sistēmā un uzsāk mācības.

Kādā tiek sniegts atbalsts mācību uzdevumu sagatavošanai? Vai ir kāds atbalsts no skolas?

Protams, mēs kā vecāki arī iesaistāties mācību procesā un sniedzam atbalstu, lai dēls pēc iespējas labāk varētu apgūt jauno mācību vielu. Palīdzība pieejama jebkurā diennakts laikā, ar to problēmas mums nav!

Skolotāji lieliski veic savu darbu – liels paldies viņiem par to! Mēs varam sazināties ar jebkuru skolotāju un uzdot jautājumu, tā kā ar mājasdarbiem galā tiekam. Viss darbojas un notiek uz priekšu!

Kā komunicējat ar nedzirdīgo bērnu? Vai mācāties zīmju valodu?

Ar bērnu sazinos zīmju valodā un jaunās zīmes nemitīgi mācos katru dienu, jo zīmju valodas krājums pagaidām man nav liels, taču ar dēlu spēju izrunāt visu, kas vajadzīgs. Mēs viens otru labi saprotam (smaida).

Kādi jums ir ieteikumi, lai uzlabotu mācību procesu?

Man nav ieteikumu, jo mācību process ir skaidri saprotams un uzskatu, ka to nevajag vēl sarežģīt ar kaut ko citu! Protams, sākumā mēs nebijām tam gatavi, jo tas bija kaut kas jauns un nezināms bet uzskatu, ka mums, gan vecākiem, gan skolotājiem, gan skolēniem, ir izdevies sekmīgi realizēt šo attālināto mācību procesu, un labi, ka tas sniedz citādāku mācīšanās pieredzi.

Pats grūtākais drīzāk Romānam ir no rītiem saņemties – piecelties un mācīties. Reizēm viņš pidžamu nenovelk līdz pat pusdienām (smejas). Bet viņš mācās! ●

—Izglītības un zinātnes ministrija

ATBALSTS NEDZIRDĪGIEM VECĀKIEM AR DZIRDĪGIEM SKOLAS VECUMA BĒRNIEM

Izglītības iestādes vadība sadarbībā ar skolotājiem nosaka attālinātu mācību plānojumu. **Personām ar invaliditāti, kurām ir skolas vecuma bērni, ir jāinformē skola par nepieciešamo atbalstu mācību satura apguvē attālināto mācību periodā.** Skolas atbalsta personāla speciālisti var attālināti palīdzēt individuāli visiem skolēniem, kuriem tas ir nepieciešams. Ja skola ir iesaistīta ESF projektā *Pumpurs*, attālināti var izmantot pedagoga individuālās konsultācijas.

Atbilstoši 2019. gada 2. aprīļa Ministru kabineta noteikumiem Nr. 138 "Noteikumi par sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanu" **ģimenēm ir iespēja vērsties pašvaldībā un lūgt ģimenes asistenta palīdzību.** Viens no ģimenes asistenta pienākumiem ir sniegt atbalstu un palīdzību izglītības jautājumu risināšanā. Katrā pašvaldībā ir izveidota ģimenes asistenta pakalpojuma saņemšanas kārtība, kura jāievēro, noformējot šo pakalpojumu. ●

—Zigmārs Ungurs

TULKU JAUNĀ PIEREDZE

Kā zināms, pirmo reizi valstī notiek ārkārtas preses konferences un līdz ar to tās arī pirmo reizi tiek tiešraidē tulkotas zīmju valodā. To dara četras tulces: Brigita Lazda, Elza Veismane, Ārija Medne un Laura Zeltiņa. **KOPSOLĪ** pajautāja viņām par šo jauno pieredzi.

1. VAI ĀRKĀRTAS PRESES KONFERENCES TULKOT IR VIEGLĀK VAI GRŪTĀK NEKĀ CITUS RAIDĪJUMUS? KĀPĒC?

LAURA: Es pat teiktu, ka ārkārtas preses konferences tulkot ir vieglāk, jo informācijas saturs ir jau pazīstams un pašai interesanti uzzināt jaunākās aktualitātes saistībā ar situāciju valstī. Kā arī runas temps ir nedaudz lēnāks, jo TV ziņu moderatori (diktori) ir iemānījušies informāciju pasniegt daudz ātrākā tempā nekā amatpersonas un mediķi.

ĀRIJA: No sajūtām liekas, ka nav grūti tulkot ārkārtas preses konferences, īpaši šobrīd, kad sarunas notiek attālināti caur Skype, mierīgā gaisotnē bez steigas. Salīdzinoši – Dienas ziņās un Panorāmā tulkojums notiek raitāk, jo ziņu moderators runā ātrāk, viņam jāieklaujas noteiktā laikā bez nobīdes, katru minūti atvēlēta konkrētam sižetam.

ELZA: Grūti spriest, kura situācija ir vieglāka vai grūtāka – bet būt tiešraidēs zīmju valodas tulkam ir visnotaļ liela atbildība.

Manā gadījumā – ārkārtas situācija ir kā ugunskrīstības, jo savu dalību komandā uzsāku nesen.

2. RUNĀJOT PAR COVID-19, JUMS NĀKAS TULKOT SVĒŠUS, SAREŽĢĪTUS VĀRDUS. KĀ JŪS TIEKAT GALĀ AR JAUNO TERMINOLOĢIJU? JA KĀDAM MEDICĪNAS TERMINAM NAV ZĪMES, KĀ RĪKOJATIES?

LAURA: Sākumā mēģināju izmantot saīsinājumus, piemēram Covid-19, bet ar laiku, pavērojot zīmes, kuras izmanto pati sabiedrība un citi tulki, apgūstu arī korekto zīmi jaunajam terminam. Protams, viedokļi vienmēr atšķirsies, un katram būs savs uzskats par “pareizo” zīmi. Runājot par medicīnas terminiem, cenšos vizualizēt, kā šis vārds varētu izskatīties dzīvē. Protams, mēs nevaram zināt pilnīgi visu terminoloģiju, tāpēc dažkārt nākas arī improvizēt vai daktilēt.

ĀRIJA: Mūsdienās strauji valodā ienāk jaunvārdi, ātrumā jāspēj uzminēt, par ko ir runa, jāparāda alternatīva zīme vai vienkārši vajag daktilēt šo vārdu. Apgūstu pašmācības ceļā, skatos sinonīmu vārdnīcās, LNS videoziņas un kolēģu zīmes. Apmaināmies ar viedokļiem ar kolēģiem par atbilstošākām zīmēm.

ELZA: Ļoti daudz konsultējos ar savām kolēģēm. Jaunus vārdus sākotnēji daktilēju, pēc tam konsultējos, un tad jau dzimst jaunas zīmes.

3. VAI ŠAJĀS ĀRKĀRTAS PRESES KONFERENCĒS ATMOSFĒRA IR SASPRINGTĀKA NEKĀ CITOS

RAIDĪJUMOS? JŪS TO IZJŪTAT?

LAURA: Sākotnēji varēja just, ka gaisā virmo neziņa un satraukums, bet tagad, kad jau mūsu informatīvā telpa ir piesātināta ar šo informāciju, viss liekas ikdienišķs un pierasts. Sākumā likās – kā mēs tagad dzīvosim? Bet tagad uzdodu jautājumu – vai mēs maz spēsim atgriezties ierastajā ritmā pēc šī visa?

Atceros savas sajūtas pirmajā ārkārtas preses konferencē Ministru kabinetā (MK), kur tulkoju, atrodoties blakus mūsu Ministru prezidentam. Pēc šīs konferences man vajadzēja doties atpakaļ uz Rīgas Raiņa vidusskolu, kur dzirdīgajiem vidusskolēniem vadu zīmju valodas stundas un nedzirdīgajiem melodeklamāciju. Izejot no MK, mani pārņēma liela neziņa, kā būs, kā tālāk mēs dzīvosim. Paziņojums likās neticams, nekad nevarēju iedomāties, ka skolu slēgs. Skolā bērni bija sekojuši ziņām interneta tiešraidē un bija priedīgi par iespēju sekot līdz aktuālajam valstī zīmju valodā un vienlaikus arī šokēti, kas tagad notiks?

Prieks, ka beidzot Ziņu speciālizlaidums var vērot LTV1 tiešajā ēterā televīzijā!

ĀRIJA: Sākotnēji izjutu spriedzi, neziņu par nākotni, kādi lēmumi tiks pieņemti. Klātienēs preses konferences man vēl nav nācies tulkot, tikai no LTV studijas, tulkoju vienatnē (iekadrē, gaismas uzliek, darbinieki iziet no studijas).

ELZA: Saspringti bija ārkārtas situācijas sākumā – visiem jauna situācija, ļoti liela informācijas plūsma, un kā jau minēju – man kā pastarītei satraukumu radīja jaunā pieredze. ●

—Zigmārs Ungurs

ALSVIĶOS IZMANTO TULKU ATTĀLINĀTĀ MĀCĪBU PROCESĀ

Daudzās mācību iestādēs, kurās mācās arī nedzirdīgie/vājdzirdīgie, krīzes laikā mācības notiek attālināti. Bet, pēc LNS datiem, tikai vienā – Alsviķu arodskolā tulka pakalpojumi nodrošināti attālināti.

Arodskolas tulce **RITMA EGĻE** informē, kā notiek mācību process ārkārtas situācijas laikā.

Jā, mums mācības notiek attālināti. Protams, tas ir sarežģīti, pavisam citādi,

ja tulks ir blakus un izskaidro nesaprotamus vārdus, jēdzienus utt. Pārsvarā komunikācija notiek caur *WhatsApp* un *Skype*.

Bieži palīdzību vajag latviešu, angļu, krievu valodas, arī bioloģijas, vēstures, matemātikas stundās. Gadās tā, ka pie kāda sarežģītāka uzdevuma pāriet ļoti ilgs laiks.

Daži audzēkņi nav paņēmuši no skolas pierakstu klades, arī tas apgrūtina mācības. Tad iesaku interneta vietnes, kurās var atrast vajadzīgo informāciju, pamudināt atcerēties, kā risinājuši līdzīgus

piemērus. Kopīgi salīdzinām, analizējam kļūdas.

Man var zvanīt visu dienu darba laikā. Var just, ka viņiem trūkst komunikācijas ar skolu, ar grupas biedriem, ar mani, jo pēc mācībām atvēlēta laika viņi vēl grib pastāstīt kaut ko par sevi, padalīties ar savām domām. Un, protams, jautājumi par Covid-19!

Lielākā daļa audzēkņu paši mēģina tikt galā ar uzdevumiem, bet dažiem ir grūtāk. Viņi ir ļoti dažādi, tomēr cenšas. Un gandrīz visi jautā: kad varēsim braukt uz savu skolu? Ceram, ka drīz... ●

KĀ KRĪZES LAIKĀ DŽĪVO NEDZIRDĪGIE ĀRZEMĒS

FRANCIJA

Par nedzirdīgo dzīvi Francijā krīzes laikā stāsta ILZE PUKSE. Viņa ar ģimeni tur dzīvo jau daudzus gadus.

Faktiski viss ir ierobežots – jāsēž mājās. Izņēmums, kad iet uz veikalu un aptieku. Bet, ja iet ārā, jābūt līdzī speciālam papīram, kurā atzīmē, kāpēc tieši tas ir nepieciešams, piemēram, dažiem ir darbs.

Drīzumā mobilajā tālrunī mums būs speciāla aplikācija, kur varēs ierakstīt savu vārdu, uzvārdu un citus datus, kā arī atzīmēt, cikos iet prom utt. Ja eju uz darbu, no darbavietas jābūt speciālai uzlīmei (atļaujai) uz lapas. Ja eju uz aptieku pēc zālēm, jābūt receptei un atzīmei, ka vēlos doties uz aptieku. Obligāti jābūt līdzī pasei un, ja ir sens pieraksts pie ārsta, speciālista, jābūt norīkojumam. Arī pēkšņa izsaukuma gadījumā uz policiju, tiesu vai pie notāra jābūt līdzī pavēstei vai citam dokumentam.

Tagad pirmo reizi atļāva iziet ārā skriet līdz 30 minūtēm. Jo paliek siltāks, arvien vairāk parādās cilvēku – skrējēju. Arī tādi, kas nekad nav iepriekš sportojuši, tagad izmanto šo iespēju.

Var skriet agri no rīta līdz pl. 10, pēc tam līdz pl. 19 aizliegts. Pēc pl. 19 var skriet, spēlēt bumbu. Jebkurā gadījumā atļauts tikai 30 minūtes.

Veikalā, tāpat kā Latvijā, jāievēro 2 metru distance. Kasei tāpat priekšā plastmasas aizsargs. Veikalā maksimālais skaits ir līdz 10 cilvēkiem. Visi ievēro distanci. Uz veikalu atļauts iet 2 reizes nedēļā.

Kāda palīdzība nodrošināta tieši nedzirdīgajiem?

Ir psihologs. Domāju, nekā cita īpaša nav. Informācija zīmju valodā TV vienmēr ir pl. 13 un pl. 20. Tiek stāstīti jaunumi un skaidroti dažādi aizliegumi. Tiešām esam informēti. Jūtam atbalstu, informācija tiek pasniegta pietiekoši. Nav sagrābstita no zila gaisa, ir konkrēta. Informāciju var iegūt arī no avīzēm.

Ja man nav skaidri kādi jautājumi, varu zvanīt pašvaldībai. Tur ir tulks. Tulks nodod tālāk manu lūgumu vai jautājumu, ar tulka starpniecību saņemtu atbildes.

Ja esot uz ielas līdzī nav atļaujas, vai arī neesi atzīmējies mobilajā aplikācijā (kas drīz būs) un policija aptur, tad ir liels sods. Pirmo reizi sods 135 eiro, otro –

3 tūkstoši, trešo reizi vēl trakāk. Ļoti dārgi. Jau sodīti apmēram 300 000 cilvēki.

Es pagaidām zinu 3 nedzirdīgos, kuri saslimuši ar Covid-19. Piemēram, kāda sieviete, bija vesela, apmeklēja sporta iestādes, ēda regulāri, bet tomēr saslima. Stāstīja, ka viņai bija ģibonis, bija slikti un varēja nomirt no elpas trūkuma. Viņa atguvās tikai ar elpošanas aparāta palīdzību. Bet pie ārsta tulks blakus nebija, varēja sazināties, tikai sarakstoties.

Šeit slimnīcās viss ir pilns. Cik nu var, pārsūta uz citām slimnīcām, kur brīva vieta. Šim nolūkam izmanto helikopterus, lidmašīnas, arī ātrgaitas vilcienus. Tādā veidā cilvēkus pārved pa visu Franciju. Izmanto arī flotes kuģu telpas kā slimnīcas.

ITĀLIJA

Par situāciju savā mītnes zemē Itālijā stāsta TATJANA OSEUROVA.

Ar kādiem ierobežojumiem jūs saskaraties ikdienā Covid-19 dēļ?

Mums aizliegts iziet laukā, izņemot privātpašumā un mājas dzīvnieku vajadzībās. Nedrīkst pārvietoties ar sabiedrisko vai privāto transporta līdzekli, izņemot darba vajadzības, absolūti steidzamos gadījumos vai ar veselību saistītos gadījumos. Tādi gadījumi mums jāapliecina ar pašdeklarāciju uz policijas veidlapas, lejupielādējot to no interneta.

Uz veikalu pēc produktiem jāiet vienam no ģimenes locekļiem savas dzīvesvietas rajonā vismaz 200 metru attālumā. Veikalos obligāti jāuzvelk maska un vienreizējās lietošanas cimdi, jāievēro distance no citiem cilvēkiem – viens metrs.

Vecāka gadagājuma cilvēkiem vai cilvēkiem ar novājinātu imunitāti vai citām veselības problēmām sniedz pārtikas produktu piegādes pakalpojumus uz mājām.

Ja ir viltus deklarācija vai pārkāpj noteikumus – tas ir noziegums, par to ir bargs sods un pat cietums. Bērni, skolēni un studenti mājās mācās attālināti.

Kāds ir valsts vai pašvaldības īpašais atbalsts vārdzirdīgiem un nedzirdīgiem cilvēkiem?

Veselības ministrija cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem aktivizēja e-pastu, kas ir paredzēts informācijas pieprasījumiem par Covid-19.

Mūsu tulku pakalpojumu mājaslapa piedāvā sazināties ar tulkiem piecos saziņas veidos: SMS, Telegram, e-pasts,

čats un videočats. Telegram ir tiešsaistes ziņojumapmaiņas lietotne, kas darbojas tāpat kā WhatsApp un Messenger.

Apmaksātā atvaļinājuma dienu skaita palielināšana ir paredzēta gan darba ņēmējiem ar/bez invaliditātes, gan viņu ģimenes locekļiem ar invaliditāti.

Bērniem ar dzirdes traucējumiem palielināts video skaits zīmju valodā gan TV, gan YouTube.

Vai jūtaties informēti par Covid-19 pandēmijas attīstības gaitu?

Pirmajās dienās pa TV mums nenodrošināja informāciju par šo ārkārtas situāciju, kaut arī par koronavīrusa uzliesmojumu jau uzzinājām no citiem informācijas avotiem – sociālajiem tīkliem, avīzēm un dzirdīgo sabiedrības.

Te fragments no Itālijas Nedzirdīgo savienības (ENS) apraksta:

“Šajās liela apjukuma, traģēdiju, izolācijas, grūtību pilnajās dienās daļa Itālijas iedzīvotāju – nedzirdīgie – izslēgti no daudzajiem premjerministra paziņojumiem, neskatoties uz daudzreizējiem lūgumiem no Itālijas Nedzirdīgo savienības puses.

Preses konferencēs visai tautai adresētā informācija netiek tulkota zīmju valodā. Nav tā, kā ir citās Eiropas valstīs, piemēram, Francijā, kura jau sen sapratusi savu pilsoņu un nedzirdīgo pilsoņu vajadzības un atbalsta izpildvaras pārstāvjus ar tulkiem-profesionāļiem, kas tulko svarīgus paziņojumus visai sabiedrībai. Nedzirdīgajiem ir tiesības būt informētiem un aizsargātiem līdzvērtīgi visiem citiem pilsoņiem!”

Jau nākamajā dienā viss vērsās uz labo pusi. Tagad esam apmierināti.

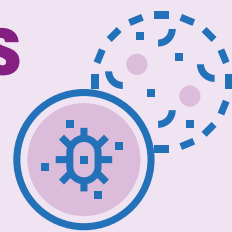
Kā nedzirdīgie un vārdzirdīgie tagad nodrošināti ar nepieciešamo informāciju?

Bieži ir uzdoti jautājumi rakstiskā veidā caur Veselības ministrijas mājaslapu. Informācijai par Covid-19 aktualitātēm un statistiku sekojam dažādās mājaslapās. Informāciju lasām gan teksts, gan zīmju valodā caur ENS mājaslapas speciālo sadaļu par Covid-19 ārkārtas situāciju, sākot ar informāciju līdz pāradresētām saitēm uz YouTube kanāliem, vērojām ikdienas TV pārraides un translāciju Civilās aizsardzības departamenta mājaslapā ar tulkojumu zīmju valodā utt.

Skatāmies arī brīvprātīgos tulkus, kuri paši pārtulko dažādu informāciju un ievieto to Facebook, Telegram un YouTube. ●

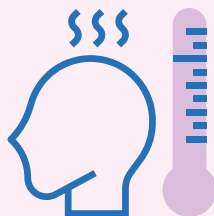

COVID-19: NEDZIRDĪGO VIEDOKLIS

KOPSOLĪ vēlējās noskaidrot nedzirdīgo sabiedrības viedokli par koronavīrusa izraisīto Covid-19 saslimšanu, tāpēc Facebook grupā *Nedzirdīgie LV* publicēja aptaujas jautājumus. Uz anketas jautājumiem atbildēja vismaz 243 grupas biedru (atbilžu skaits mainās pa jautājumiem).

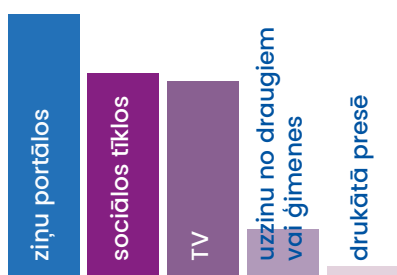
91 %

91 % aptaujāto zina, ka **COVID-19 SIMPTOMI IR PAAUGSTINĀTA TEMPERATŪRA, SAUSS KLEPUS, APGRŪTINĀTA ELPOŠANA UN NOGURUMS.**

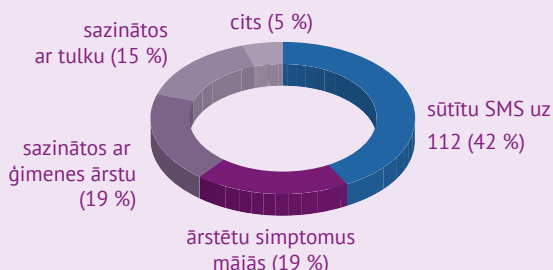
Ja radušies viegli simptomi, pilnībā pārtrauc kontaktu ar veseliem cilvēkiem un sazinies ar savu ģimenes ārstu. Atceries, ka ir iespēja būt slimam arī bez simptomiem. Pastāv iespēja, ka katrs no mums var būt slimības pārnēsātājs. Paliec mājās!

KUR TU SEKO LĪDZI JAUNUMIEM PAR COVID-19?

Vairums aptaujāto seko līdzī aktuālajām ziņām par Covid-19 ziņu portālos (tvnet.lv, lsm.lv utt.). Nedaudz mazāk to dara sociālajos tīklos (*Facebook, Instagram* u.c.) vai televīzijā. Ļoti neliels respondentu skaits uzzina no draugiem vai ģimenes, bet drukāto presi gandrīz neviens nelasa. Aicinām informāciju iegūt no uzticamiem medijiem, piemēram, LSM.LV vai LTV1 ziņām. Sociālajos tīklos un saziņas platformās klejo daudz viltus ziņas un savvērestības teorijas. Neticiet tām!

JĀ TU DOMĀTU, KA ESI SLIMS AR COVID 19, KAS BŪTU PIRMAIS, KO TU DARĪTU?

42 %

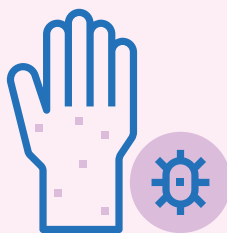
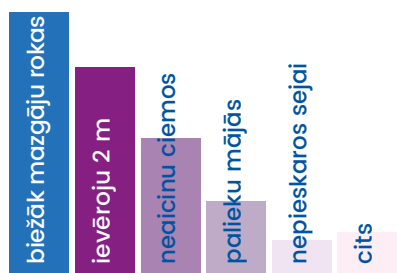

Ne katram iedzīvotājam ir skaidrs, kas tieši jādara, ja ir aizdomas par saslimšanu ar vīrusu. Internetā pieejami daudz telefona numuru, uz kuriem zvanīt dažādos jautājumos, izskan pretrunīgi viedokļi.

42 % nedzirdīgo sūtītu SMS uz 112, bet pareizais rīcības plāns pie viegļiem simptomiem būtu **SAZINĀTIES AR ĢIMENES ĀRSTU.**

Saziņā ar ārstu iesakām izmantot tulkku, lai saņemtu pilnvērtīgu informāciju.

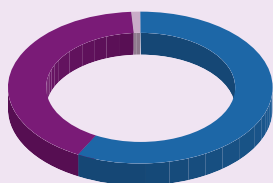
KO TU ĪPAŠU DARI ĀRKĀRTAS STĀVOKĻA LAIKĀ?

Ārkārtas stāvokļa laikā mēs visi esam aicināti ievērot dažādus piesardzības pasākumus, lai mazinātu risku saslimt pašiem, kā arī aplināt citus. Vissvarīgākais šajā laikā ir regulāri mazgāt rokas, lieki neiet ārā no mājām un esot publiskās vietās, ievērot 2 metru distanci no citiem. Prieks, ka daļa nedzirdīgo to jau ievēro, bet mēģinām uz visiem 100 %!

MĀJAS. ROKAS. DIVI METRI.

KĀ TU JŪTIES?

- esmu ļoti mierīgs un neuztraucos (58 %)
- mazliet uztraucos, bet cenšos saglabāt mieru (41 %)
- neko nezinu par Covid-19, un nesaprotu, kāpēc jāuztraucas (1 %)

58 %

Krīzes notikumi var izraisīt nedrošību, trauksmi, bailes, dusmas vai skumjas. Ir izjaukti ierasti dzīves modeļi, ikdienā saskaramies ar nezināmu veselību apdraudošu situāciju, darbā, iespējams, ir lielāks stress, tāpat daudziem jādomā par savu bērnu mācību procesu. Ja piedzīvojat psiholoģisko krīzi vai stress kļūst nepārvarams, vērsieties pēc palīdzības (4. un 16. lpp.). Parunājiet ar līdzcilvēkiem, plānoiet pārredzamu nākotni, nesekoiet līdzi katrai jaunākajai ziņai.

KO DARĪT, KAD ILGSTOŠI #PALIECMĀJĀS?

Dažādu jomu eksperti iesaka, ko darīt tagad, kad jāpaliek mājās un nav iespējams fiziski satikt draugus un radniekus no citām dzīvesvietām. Arī *Kopsoli* redakcija aicina lieki nepamest mājokli, uz veikalu doties reti un iegādāties produktus ilgākam laika posmam, neapmeklēt publiskas vietas cik vien iespējams un neizmantojot sabiedrisko transportu, neiet ciemos, kā arī neaicināt nevienu ciemoties. Atcerieties, ka pārvietoties publiskās vietās, neievērojot divu metru distanci, drīkst tikai divatā (izņemot vienas ģimenes locekļus, kas dzīvo kopā).

IESAKA IVARS KALNIŅŠ DIGITĀLIE RESURSI

Ārkārtas situācijas laikā Latvijas Nacionālā digitālā bibliotēka (LNDB) nodrošina pieejamību periodikas kolekcijai un grāmatu kolekcijai līdz 12. maijam bez autortiesību ierobežojumiem. Meklētājā ir viss digitālais saturs – avīzes, žurnāli, grāmatas, attēli, kartes, video ieraksti. Meklējiet – un atradīsiet gandrīz jebko!

PERIODIKA. Mājaslapā – www.periodika.lv – ir iespēja aplūkot dažādus žurnālus un avīzes no 1761. gada līdz mūsdienām, bet jaunākie izdevumi pēdējos 10 gados gan nav publicēti.

Izvērstās meklēšanas lodziņā var ierakstīt kādas sev tikamās avīzes vai žurnāla nosaukumu (piemēram, *Rīgas Balss*, *Pionieris* u.c.), kā arī var minēt vajadzīgās jeb ieinteresētās tēmas. Piemēram, tur ierakstu vārdu *Kopsoli*, un tas atveras, tur ir daudz mūsu avīžu dažādos laikos. Bet kreisajā ailē ir daudzi *Kopsoli* rakstu autoru uzvārdi. Piemēram, izvēlos Aleksandru Celmu vai Inesi Immuri, un parādās visi viņu raksti avīzē *Kopsoli*. Elementāra meklēšana!

GRĀMATAS. Mājaslapā – lndb.lv – aplūkotas daudzas dažādas grāmatas. Ja ir grūti izvēlēties, kādu grāmatu izlasīt, tad meklētāja lodziņā var ierakstīt atslēgvārdus – sev ieinteresētās tēmas, piemēram, “pantomīma”, “Liepāja” u.c. Piemēram, es ierakstu lodziņā “nedzirdīgo”, un atveras plašs piedāvājums. Interesanti lasīt, ko citi raksta par nedzirdīgajiem.

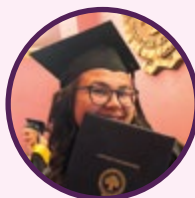

ZUDUSĪ LATVIJA. Tas ir LNDB projekts, kurš apvieno informāciju par zudušām un izmaiņu skartām Latvijas kultūrvēsturiskām vērtībām. Tajā apkopoti seni zīmējumi, atklātnes, fotogrāfijas (no 19. gs. beigām līdz mūsdienām). Mājaslapā – www.zudusilatvija.lv. meklētājā var ierakstīt atslēgvārdus, piemēram, upes, ziema, un parādās daudzas senas bildes.

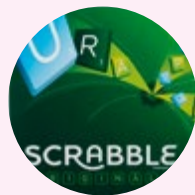
IESAKA MĀRA LASMANE MĀJĀS

Iesaku pakavēties atmiņās, pašķirstot un sakārtojot vecos fotoalbumus. Iespējams, kaut kas noderēs mūsu muzejam! Tāpat varam lasīt vecos *Kopsoli* izdevumus vai citas avīzes un žurnālus.

IESAKA KRISTA MAGONE GALDA SPĒLES

Tā kā šobrīd nedrīkst rīkot ballītes vai iet ciemos pie citiem, iesaku izmēģināt arī tādas spēles, kuras var spēlēt 1 – 2 cilvēki.

SCRABBLE. Vārdu veidošanas spēle.

HALLI CUP. Reakcijas galda spēle, kur uz ātrumu jākārtos kāšaini trauciņi pēc parauga.

HALLI GALLI. Reakcijas galda spēle, kur uz ātrumu jāizliek kārtis pēc parauga.

UNO FLIP. Kāršu spēle.

TIK TAK BUM. Jautra vārdu veidošanas spēle.

Galda spēles var iegādāties dažādos internetveikalos, tai skaitā www.brain-games.lv.

IESAKA RIHARDS PUKŠIS

DATORSPĒLES

Ja tev ir pietiekami jaudīgs dators, vari spēlēt dažādas datorspēles. Lai tās spēlētu, iesaku izmantot vietni *STEAM*. Tā ir vieta, kur var lejuplādēt spēles (gan maksas, gan bezmaksas), gan apvienoties komandās ar draugiem, gan uzzināt dažādus jaunumus. Mājaslapā (www.store.steampowered.com) nepieciešams reģistrēties, tad lejuplādēt viņu platformu, tad caur platformu lejuplādēt spēles. Maksas spēles apmaksā ar karti vai *PayPal*. Lai būtu interesantāk, atrodi citus draugus, ar kuriem kopā spēlēt kādu konkrētu spēli.

MINECRAFT

THE CREW 2

GRID 2

CALL OF DUTY

BATTLE-
GROUNDS

BEZMAKSAS SPĒLES

Vietnē *STEAM* populāras spēles ir *Dota 2*, *Path of exile*, *Team Fortress 2*, *War Thunder*, *World of Tanks Blitz* un *Counter-Strike*.

Iespēja bezmaksas legāli spēlēt datorspēles arī citā vietnē *Epic Games* (www.epicgames.com/store/en-US/free-games). Šobrīd ļoti populāra spēle ir *Fortnite*.

IESAKA IVETA KRAZE

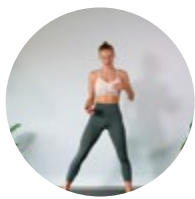
FIZISKĀS AKTIVITĀTES

Kā sociālās distancēšanās laikā uzturēt savu ķermeni formā? Cilvēkiem ir iespēja vairāk laika veltīt savai veselībai! Tā ir privilēģija, kura mums jāizmanto, sportojot gan mājās, gan dabā.

VINGROJUMI. Internetā pieejami dinamiski un interesanti treniņi. Iesaku Instagram profilu @zandazr. Konts pieder Zandai Rešetinai, kura pasniedz ne tikai vingrojumus, bet arī gatavo garšīgus un veselīgus ēdienus. Arī *YouTube* var atrast vingrojumus: 7 min treniņam (www.ej.uz/KSvingro01, ej.uz/KSvingro02) vai 20 min treniņam (ej.uz/KSvingro03). To visu var veikt bez īpaša sporta aprīkojuma. Veselības ministrijas veidotā mājaslapā var atrast vingrojumus dažādās tēmās, piemēram, biroja darbiniekiem, senioriem (ej.uz/KSvingro04).

TELEFONA APLIKĀCIJA. *Aplikācija Nike Training Club App* piedāvā vingrojumus (bez maksas) un arī 30 dienu aktivitāšu izaicinājumus. Katram lietotājam ir iespējams izvēlēties vingrojumus konkrētai ķermeņa daļai (piem., rokām, kājām vai dibenam).

PASTAIGAS. Tāpat būtu vēlams katru dienu veikt vismaz 30 min ilgu pastaigu.

IESAKA INESE IMMURE

KULTŪRA UN

SABIEDRĪBA

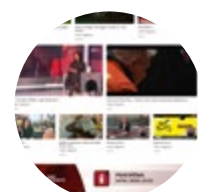
FILMAS, SERIĀLI, RAIDĪJUMI.

Krīzes laikā pieejamas latviešu filmas lapā *FILMAS.LV*. Tās jāmeklē pie tēmas *Kino skolās tiešsaistē* un *Animācijas brigāde*. Filmām gan nav subtitru, bet ir vairākas bez teksta, piemēram, visas *Animācijas brigāde* animācijas filmas, dokumentālā filma *Lejputrija* (dokumentāla filma par ekoloģiju atkritumu izgāztuvē), *Romeo un Džuljeta* (emocionāls un stilistiski savdabīgs vēstījums par vārdzirdīgiem jauniešiem, kas iestudē mūziklu *Vestsaidas stāsts* zīmju valodā).

DVĒSEJU PUTENIS. Tie, kuri neaizgāja uz īpašajiem kino seansiem, vietnē *Vimeo* par aptuveni 6,5 eiro ir iespējams noskatīties visu laiku skatītāko filmu Latvijas kinoteātros *Dvēseļu putenis*. Pēc apmaksas brīža filma būs pieejama 24 stundas. Vairāk par to, kā nomāt filmu: ej.uz/LNSDPnoma.

LATVIJAS SABIEDRISKĀ TELEVĪZIJA SAVĀ ARHĪVĀ (www.ltv.lsm.lv/lv/dokumentalie/surdo/) piedāvā ar subtitriem vai tulkojumu zīmju valodā skatīties dažādus raidījumus, filmas un seriālus.

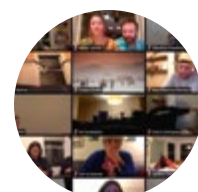
Arhīvs tiešām plašs! Būs grūti izvēlēties! Vecāki bērniem var atvērt *Gudrs, vēl gudrāks* ierakstus ar tulkojumu zīmju valodā, paši var skatīties, piemēram, *TE!*, *Adreses* vai *Vides fakti* ar subtitriem. Pieejami arī latviešu seriāli (*Sarkanais mežs*, *Saplēstā krūze*) un dažādi ārzemju seriāli un filmas.

FACEBOOK INTEREŠU GRUPAS. Ja vēl neesat pieslēgušies *Facebook* grupām

Nedzirdīgie LV un *Nedzirdīgās sievietes LV*, tad pēdējais laiks! Tā būs iespēja uzzināt daudz jauna par mūsu cilvēkiem, interesantus atgadījumus, receptes vai vienkārši papļāpāt par dažādām tēmām. Grupu biedri ziņas un komentārus galvenokārt liek zīmju valodā video formātā.

ONLINE BALLĪTES. Esam pieraduši ikdienā sazināties ar saziņas un sociālo tīklu video zvanu starpniecību, tomēr šajā laikā šīs platformas var izmantot, lai rīkotu ballītes draugu un draudzeņu lokā. Lielam cilvēku skaitam vienlaicīgi sazināties ar videozvanu ļauj *Skype*, *Facebook Messenger*, *Zoom* un *Google Hangouts*. Svarīgākais ar draugiem vienoties par vienu platformu, pagatavot kādu gardu ēdienu un ļauties garām sarunām! ●

—Līga Pauniņa

APRĪLIS LNS VĒSTURES LAPPUSĒS

- Dzimis Nedzirdīgo biedrības pamatlicējs nedzirdīgais Kārlis Persijs Hakens (1875.06.04)
- Dibināta Liepājas reģionālā biedrība (1948.06.04)
- Apstiprināts latviešu zīmju valodas alfabēts (1951.18.04)

- Dibināta Kuldīgas reģionālā biedrība (1952.13.04)
- Nodibināta Rīgas reģionālās biedrības Tukuma grupa (1957.14.04)
- Svinīgi atklāta Valmieras Nedzirdīgo biedrības jaunā ēka Brīvības ielā 44 (1962)
- Ventspils Nedzirdīgo biedrība iekārtojās jaunās telpās Lielā Dzirnavu ielā 24 (1963)

- Nodibināta Rīgas reģionālās biedrības Jūrmalas grupa (1970.2.04)

- Kultūras nama *Rītausma* drāmas kolektīvs dodas pirmajā ārzemju viesizrādē uz Somiju (1991)
- LNS uzņemta Pasaules nedzirdīgo federācijā WDF (1992.27.04)
- Mākslinieku kopas *Cerība* pārstāvji piedalās starptautiskajā nedzirdīgo mākslas darbu izstādē Maskavā, Krievijā (1992)
- Baltijas Folkloras svētki kultūras

centrā *Rītausma* (režisore Dzintra Kukša) – piedalās ap 100 nedzirdīgo teicēju un dancotāju (1992)

- Latvijas Nedzirdīgo savienības biedri saņem labākas kvalitātes biedru kartes (1994)
- Izdota otrā nedzirdīgo bērnu zīmju valodas vārdnīca (1997)
- Pie Saeimas pikets par 2. grupas piešķiršanu nedzirdīgajiem un par bezmaksas sabiedrisko transportu (1998)
- Pļaviņu Nedzirdīgo biedrība pārceļas uz jaunām telpām Aiviekstes pagastā 1. Maija ielā 7 (2003)
- Režisore Dzintra Kukša saņem Rīgas Domes balvu *Baltais zvirbulis* par ieguldījumu nedzirdīgo kultūras kopšanā (2005)
- Apstiprināts LNS karogs (2010)

PIEMINAM

90 gadi apritētu LNS Goda biedrei Eleonorai Sondorei (23.04.1930 – 11.03.2008). Viņa bija ilggadīga LNS Rīgas biedrības Ziemeļu teritoriālās grupas vadītāja 1970. – 1999. gadā.

85 gadi apritētu LNS Goda biedram Francim Mauriņam (5.04.1935. – 27.12.2019).

Francis vairāk nekā 50 gadus priekšzīmīgi vadīja LNS Rēzeknes biedrības Preiļu teritoriālo grupu (1949. – 2011. g.). Viņš vienmēr rūpējās par saviem biedriem, sniedzot dažāda veida informāciju, padomus, visādi atbalstīja nedzirdīgos cilvēkus, kad tas bija nepieciešams. ●

PERSIJAM HAKENAM – 145 GADI

Kārlis – Persijs Hakens dzimis 1875. g. 6. aprīlī Rīgā. Dzīvoja Rīgā, Kazarmu ielā 6 – 10. Persijs Hakens bija Nedzirdīgo biedrības pamatlicējs Latvijā un pirmais šīs biedrības valdes priekšsēdētājs. Pēc nodarbošanās zobu tehniķis, kuram bijusi pašam sava darbnīca. Pēc tautības baltvācietis (vācietis). Mācījās tālaika Rīgas Nedzirdīgo skolā.

IZCELSME UN ĢIMENISKĀS SAITES

Viņa sieva Karina–Elize Hakens, meitas uzvārds – Grotuss (barone Grothuss), dzimusi 1890. gada 4. maijā. Viņiem bija pieci dzirdīgi bērni – viens dēls un četras meitas. Vecākā meita apprecējās ar Vidzemes barona fon Šnakenburga dēlu un pārcēlās uz dzīvi viņa muižā Skuje-

nes pagastā Kaivē. Kad meitai pēc gada piedzima dēls, Persijs Hakens pa vasaru katru otro brīvdienu mēdza braukt pie mazdēla ciemos uz Kaivi.

DEDZĪGS CĪNĪTĀJS PAR NEDZIRDĪGO TIESĪBĀM

No 1920. gada Persijs vadīja Rīgas Nedzirdīgo biedrību, kura 1929. gadā pārdēvēta par biedrību *Immanuel* ("Dievs ar mums" – ebreju valodā), un turpināja to vadīt līdz 1933. gadam. Lai apmierinātu nedzirdīgo vajadzības, viņš cīnījās pret valsts iestāžu vadītāju vienaldzīgo attieksmi, līdz bija spiests atkāpties no *Immanuel* priekšsēdētāja sabiedriskajiem pienākumiem.

Vidzemes Kurlmēmo biedrības izdotā laikraksta *Kurlmēmo Dzīve* 1930. gada 19. decembra 4. numurā rakstīts: "29. novembrī savās telpās biedrība *Immanuel* svinēja 10 gadu pastāvēšanas svētkus. Biedrības priekšsēdētājs P. Hakens iepazīstināja klātesošos ar biedrības vēsturi un tās darbību."

LABI IZPRATA LATVIJAS NEDZIRDĪGO VAJADZĪBAS

Viņš atzīmēja arī nedzirdīgo grūto stāvokli Latvijā. Kārtējā iesniegumā Rīgas pilsētas galvam P. Hakens rakstīja: "Valstī dzīvo ap 800 kurlmēmo (nedzirdīgo), lielākoties no nabadzīgākām aprindām. Būdami nošķirti no ārpasaules, viņi labprāt biedrojas un saprotas ar sev līdzīgiem likteņa pabērniem."

Saskaņā ar 1939. gada līgumu par vācu tautības Latvijas pilsoņu pārvietošanu uz Vāciju, Persijs un viņa ģimene aizbrauca dzīvot Vācijā. Informācijas par viņa tālāko likteni nav. ●

Teksts: Zigmārs Ungurs Foto: Māra Grēniņa, Patrīcijas Marijas Tiļļas personīgais arhīvs

KĀ TRENĒJAS SPORTISTI COVID-19 LAIKĀ

Par to, kā viņi dzīvo un trenējas krīzes situācijā, stāsta paši vieglatlēti. Lūk, viņu stāsti.

MĀRIS GRĒNIŠS (tāllēkšana un barjerskrējiens): "Biju Portugāles nometnē no 10. līdz 27. martam. Tur sanāca ļoti patrenēties. Tā kā Portugālē arī izsludināja ārkārtas situāciju, braucu atpakaļ uz Latviju.

Tagad man jāievēro 14 dienu pašizolācija. Esmu Rīgas dzīvoklī viens. Līdz 12. maijam visi stadioni un visas treniņu zāles ir ciet.

Tāpēc ir problemātiski sagatavoties Pasaules čempionātam vieglatlētiskā, kamēr netiekam stadionā. Jā, brīvā dabā var skriet un dažus vingrinājumus taisīt var. Bet tehniskos un specifiskos vingrinājumus bez stadiona nevar!

Ir vajadzīgas barjeras, tāllēkšanas bedre, jāvelk naglens, sprinta skrējieni jāveic utt.

Mājās veicu vingrinājumus, bet tie maz ko dod. Vieglatlētiskā visi treniņi

notiek kustībā uz priekšu. Ja sēdi mājās un trenējies, tas trenē pavisam ko citu. Muskuļu masu tik audzē. Tas nav labi. Vieglatlētiskai vajag elastīgumu un eksplozivitāti.

Mājās var trenēties amatieri un svarcēlāji."

SERGEJS SOKLAKOVS (tāllēkšana, trissoļlēkšana): "Kopā ar Māri biju Portugāles treniņnometnē. Vairāk nodarbojos ar krosu, daudzsoļu lēkšanu pa mīkstu zālāju. Veicu skriešanas vingrinājumus dažādos ātrumos, dažādas distances pa mīkstiem zālājiem.

Tagad esmu mājās karantīnā – vasarnīcā viens pats. Vairāk dzīvoju pa āru. Vasarnīcā veicu dažādus vingrinājumus, arī lokanības, stiepšanās vingrinājumus. Netālu ir mežs, šad tad eju pastaigāties, paskriet.

Esmu ļoti aktīvs cilvēks. Tāpēc man ļoti grūti tagad pielāgoties mierīgiem apstākļiem. Ilgstoši būt uz vienas vietas grūti."

ROBERTS IMMURS (lodes grūšana): "Līdz karantīnas sākumam trenējos Valmierā lodes grūšanā sadarbībā ar Valmieras bērnu sporta skolu. Tagad palieku mājās, viss ir apstājies – nav nekur iespējas trenēties lodes grūšanā.

Kopā ar mammu skrienu krosu pa lauku ceļu, nodarbojos ar soļošanu un nūjošanu."

MARKUSS ÄDLERS (400 m skrējiens): "Es zinu, ka Eiropas čempionāts ir pārcelts uz nenoteiktu laiku, man ļoti žēl! Trenējos kopš pagājušā gada septembra līdz februārim katru dienu, skrienu 800 m, 400 m un 100 m distances.

Tagad krīzes situācijā mājās apstākļos katru dienu vingroju, lai būtu stiprs, es tiešām gribu iegūt godalgu! Mans mērķis

ir piedalīties pirmajā Eiropas čempionātā! Trenējos katru dienu!"

SINTIJA OZOLA (100 m skrējiens, tāllēkšana): "Es pašlaik sēžu mājās un mācos, uz vakaru eju paskriet pa Daugavmalu. Tad, kad pa dienu ir brīvais laiks, arī skrienu ar māsu kopā un vingrojam kopā, mēģinu nezaudēt fizisko formu. Protams, nav tā kā īstos treniņos, jo, piemēram, nav svaru zāles, nevaru uzvilkt naglens."

PATRĪCIJA MARIJA TIĻĻA (100 m un 200 m skrējiens): "Esmu laukos, prom no Rīgas. Trenējos katru dienu, mazāk sestdienās un svētdienās. Katru dienu skrienu dažādas distances, tempu gan paastrinot, gan samazinot. Tad sprinta distanci. Es skrienu pa mežu. Dažreiz pa asfalta segumu, bet man labāk patīk pa mežu. No skolas un sporta skolas man atsūta, kas ir katru dienu treniņu programmā. Es katru dienu veicu stiepšanās vingrinājumus, dažreiz ar hantelēm, dažas dienas eju ārā mest tenisa bumbiņas un akmeņus. Taisu arī vēdera presītes vingrinājumu un planku. Braucu arī ar riteni." ●

—Iveta Kraze

PAR IZMAIŅĀM LNSF DARBĪBĀ

Sakarā ar koronavīrusa Covid-19 pandēmiju Latvijā un pasaulē LNSF valde pieņēmusi lēmumu atcelt savus sporta pasākumus un arī dalību citās sacensībās, sākot no šī gada marta uz nenoteiktu laiku.

Tāpat ierobežošanas noteikumi attiecas uz sportistiem, kuri bija gatavojušies un trenējušies treniņnometnēs Latvijā un ārpus Latvijas. Viņi bija spiesti pārtraukt aktivitātes, piemēram, Māris Grēnišs un Sergejs Soklakovs uzturējās treniņnometnē Portugālē līdz 26. martam,

Artis Vazdiķis – Kīprā līdz 15. martam.

LNSF saņēmusi no Latvijas Sporta federāciju padomes ziņojumu par to, ka jebkādi sporta pasākumi vai treniņnometnes, kurās ir vairāk vai mazāk dalībnieku, ir jāatceļ bīstamā vīrusa izplatības risku dēļ. Šobrīd LNSF birojs strādā attālinātā režīmā uz nenoteiktu laiku.

Visi pasākumi gan vietējā, gan starptautiskā mērogā ir atcelti vai pārcelti uz citu laiku.

Mūsu sportisti rūpējas par savu fizisko sagatavotību, trenējoties mājās

apstākļos. Par to vairāk lasiet rakstā "Kā trenējas sportisti Covid-19 laikā".

Arī mūsu peldētāji trenējas mājās apstākļos, izņemot Rūdolfu Stupānu, kurš mācās Zviedrijā. Lai gan mācības notiek attālināti, viņam tomēr ir iespēja apmeklēt baseinu savā laikā.

Savukārt Zane Embrekte tagad dzīvo pie saviem vecākiem Grobiņas novadā. Pēc trenera uzdevuma mājās apstākļos viņa trenējas sausajā treniņā un katru dienu veic rīta skrējieni. Tādos pašos apstākļos trenējas arī Artis Vazdiķis. ●

“KARSTĀIS TELEFONS” ĀRKĀRTAS SITUĀCIJĀ NEDZIRDĪGAJIEM

Šajā ārkārtas situācijas laikā daudzi mūsu biedri jeb klienti, sēžot mājās, izjūt vientulību, nedrošumu, satraukumu, informācijas trūkumu, atbalsta trūkumu utt., tāpēc viņiem nepieciešams atbalsts dažādos jautājumos, kā arī viņi vēlas vienkārši parunāties ar zinošiem cilvēkiem.

No 15. aprīļa sāk darboties karstais telefons *Skype* ar nosaukumu – **LNS INFO COVID-19**. Šis telefons darbosies visās darba dienās pl. 10.00 – 19.00 līdz ārkārtas situācijas atcelšanai.

Pie šī “telefona” dežurēs 9 LNS un RC darbinieki, katrs pa vienai stundai. ●

KONKURSA “LNS – 100” 5. KĀRTAS JAUTĀJUMI

1. Ar kādu dziesmu tika atklāts *KOP-SOLĪ* 60 gadu jubilejas pasākums?
2. Kurš un ar kādu filmu triumfēja pirmajā Latvijas nedzirdīgo filmu festivālā pēc neatkarības atgūšanas?
3. Kad LNS Surdotehniskās palīdzības centrs sāka izsniegt digitālās vizuālās saziņas ierīces (planšet-

datorus)? Kurš bija viens no pirmajiem saņēmējiem?

4. Kad un kādā pasākumā LNS saņēma Tiesībsarga balvu “Digitālās integrācijas veicinātājs”?
5. Kad tika svinēta dubultā jubileja *Rītausmā* – vieniem 70, otriem 40. Kas to svinēja?

Atbildes līdz 11. maijam jānosūta uz e-pasta adresi kopsoli@lns.lv vai jānosūta aploksnē uz adresi Elvīras iela 19 k-2, Rīga, LV 1083. ●

MAIJA JUBILĀRI

Nekad nedrīkst atteikties no saviem sapņiem! Sapņi baro mūsu dvēseli, tāpat kā ēdiens baro ķermeni. Un, lai arī cik reizi dzīvē mums nenāktos pārdzīvot neizdošanos un redzēt, kā tiek satriekti pišļos mūsu sapņi, mums vienai ir jāturpina sapņot. Daudz laimes! Ticiet saviem sapņiem!

Kuldīgas biedrībā

- 4.05. ANITA CEPURĪTE
18.05. SVETLANA GĀRNE

Liepājas biedrībā

- 25.05. MĀRĪTE OSTVALDE

Rīgas biedrībā

- 1.05. JĀNIS JANBERGS
3.05. LUDMILA SOSTAVSKA
4.05. INESE ZAĶE
5.05. INGUNA MĀRA ČAUNA
6.05. AIJA PAVĀRE
6.05. ALEKSANDRS ANDREJENKO
10.05. AIVARS ĶEIRIS

- 11.05. ANITA LĪDE
14.05. NIKOLAJS PETROVS
15.05. IEVA RUSULE
16.05. ANTOŅINA REINHOLDE
17.05. ŽANNA TULA
20.05. ANITA MIEZĪTE
23.05. JĀNIS LŪSIS
24.05. VALDIS SALA
28.05. VINETA CEKULE
30.05. TATJANA MURIGINA

Smiltenes biedrībā

- 04.05. JAUTRĪTE VANKINA

—Rīgas Ēbelmuižas pamatskolas
administrācija

RĪGAS ĒBELMUIŽAS PAMATSKOLAS ABSOLVENTU SALIDOJUMS ATCELTS

Cienījamie skolas absolventi, bijušie skolas skolotāji un darbinieki! Informējam, ka Rīgas Ēbelmuižas pamatskolas 180. jubilejas pasākumu programmā ir izmaiņas.

Sakarā ar 2020. gada 12. martā izsludināto ārkārtas stāvokli Latvijā, nosakot, ka no 13. marta skola pārtrauc klātienes mācības un nodrošina mācīšanos attālināti. Mācību procesa nodrošināšana prasīs atbildīgu skolotāju un skolēnu darba organizēšanu un plānošanu.

2020. gada 5. jūnijā plānotais ABSOLVENTU SALIDOJUMS tiek ATCELTS. Aicinām būt saprotošiem! ●

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS SIMTGADES PASĀKUMS PĀRCELTS

Sakarā ar ārkārtas situāciju valstī 2020. gada 30. maijā plānotais Latvijas Nedzirdīgo savienības 100 gadu jubilejas pasākums tiek pārcelts uz vēlāku laiku.

Sekoiet līdzi informācijai LNS mājaslapā un sociālajos tīklos! ●

LĪDZJŪTĪBAS

Mūžībā aizgājusi **MĀRA NAMNIECE**
(31.01.1945–20.03.2020).

Mūsu dziļa līdzjūtība Māras piederīgajiem un draugiem, pēkšņi Māru zaudējot.

LNS Valmieras RB valde un biedri

*Gan sāpju dienas, gan saules rīts –
It viss tiek klusi zemē tīts.*

Mūžībā aizgājusi mūsu biedre
MARE MADE SAUKANTAITE
(1.03.1936–12.03.2020).

Izsakām visdziļāko līdzjūtību viņas tuviniekiem un draugiem.

LNS Rīgas RB